

Nepriklausoma

Lietuva

ALP(28)2828

• LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY •

Nr. 39 (48-ji metai) 1988 m. RUGSĖJO - SEPTEMBER 29 d. LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS * 7722 GEORGE St. LASALLE, P.Q., H8P 1C4. Tel: 366-6220 * 50 €

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

h.n.

SPROGO AUKSINIO
MEDALIO BURBULAS

Tik prieš kelias paras buvęs herojus staiga virto gėdingu puslapiu Kanados sporto istorijoje... Dar tebevykstančiose XXIV-tesiose olimpiados vasaros žaidynėse Kanados pilietis Ben Johnson laimėjo 100 metrų bėgime auksinį medalį ir pasiekė naują pasaulio rekordą (9.79 sekundės). Tačiau po varžybų padarytieji mediciniškieji tyrimai parodė, kad Johnson'as naudojo seniai žinomą ir jau sportininkų naudotą vaistą stanozolol'į. Šis preparatas, kurį galima pirkti tiksliai su daktaro receptu ir kuris yra griežtai draudžiamas naudoti visiems sportininkams, pagreitina raumenų augimą, sustiprina juos ir bendrai padaro žmogų žvaulesniu. Betgi tu vaistų pašaliniai pavojai yra labai kenksmingi ir jų vartojimo galutinės pasekmės dar nežinomos. Todėl jie duodami tiksliai kaulo vėžiu sergantiems pacientams, ypač vaikams, kaip paskutinė gydymo priemonė.

Patikrinus Ben Johnson'o šlapumą dviem atvejais, rasta tas pats rezultatas: jis naudojęs šiuos (anabolinius steroidus) neleistinus vaistus. Todėl Tarptautinės Olimpiados komitetas nutarė auksinį medalį iš Johnson'o atimti, o Tarptautinė Mėgėjų Atletų federacija uždraudė jam dvejus metus dalyvauti bet kokiame lengvosios atletikos varžybose. Auksinis medalis perduotas antrąją vietą laimėjusiam amerikiečių bėgikui Carl Lewis.

Beveik tikra, kad ir pasaulinis Johnson'o rekordas bus atšauktas. Kanados sporto ministeris Jean Charest spaudai pranešė, kad Johnson'as bus pašalintas iš Kanados lengvosios atletikos rinktinės visam gyvenimui ir niekad nebeįsijaus jokios federacijos valdžios paramos.

Johnson'o treneris Charlie Francis ir jo biznis reikalų tvarkytojas Larry Heidebrecht'as tvirtino, kad Johnson'as jokiu draudžiamu vaistu neįsijaus ir kad jo vandens butelis prieš pat bėgimą paslaptinai dingęs ir tik vėliau vėl atsiradęs, todėl jie įtaria, kad kas nors esąs ko nors įpylęs į jo vandėnį. Betgi medikai ir laboratorijos ekspertai tvirtina, kad surasti tų vaistų kiekiai ir įvykę pasikeitimai kraujuje negalėję būti sukelti vieno atsitiktinio panaudojimo.

Tenka, deja, sutikti su keliais komentatoriais: tarptautinėje arenoje spor-

tas yra tapęs pasipinigavimo bizniu. Johnson'o tvarkytojai dar prieš olimpiadą ir bėgimus patvirtino, kad Johnson'as gaus kelių milijonų sumą už įvairias reklamas ir kitokius maklerių manevrus. Be to, buvo žinoma, kad jis po savo ankstyvesniųjų laimėjimų jau buvo kelis milijonus uždirbęs. Už tokias sumas, atrodo, kai kurie sportininkai darytų ir naudotų bet ką. Ir vėl išskyla dolerio dievaičio kultas, kuriuo paremta visa ta vadinamoji nekontroliuojamos laisvos prekybos ir begėdiško pasipinigavimo makalynė.

Seniai žinoma sportininkų tarpe, kad įvairiose varžybose įvairūs diktatorinių režimų kraštai taip pat yra slapta naudoję įvairius neleistinus vaistus ir preparatus, kad tik laimėtų medalius bet kokia kaina. Panašiai buvo šnabzdama seniai ir Šiaurės Amerikoje, Oficialūs asmenys prisipažino, kad esą girdėję, jog Johnson'as naudojasi uždraustais vaistais. Tuo tarpu kažkodėl paskutinis Johnson'o tyrimas buvo atliktas Kanadoje tiksliai praėjus metų vasario mėnesi.

Visa tai tikrai neturi nieko bendro su ta idealistine olimpiadų dvasia ir švaresnėmis varžybomis, kuriose turėtų dalyvauti tiksliai t i k r i m ė g ė . j a i ir tiksliai iš meilės sportui.

IZRAELIS NENUSTOJA
ŽUDES ARABUS
PALESTINIEČIUS

Paskutiniu laiku buvo lyg ir kiek aprišęs palestiniečių žudymas Izraelio okupuotose srityse. Dalinai dėl to, kad vis dėlto žydai emė šiek tiek paisyti pasaulio opinijos, dalinai dėl artėjančių rinkimų ir, žinoma, didele dalim todėl, kad iki šiol nuo praėjusių metų gruodžio mėnesio jau nuzudytą ne mažiau 300 palestiniečių, šimtai išstremti ir sunaikinti daug gyvenviečių, uždaryta šimtai mokyklų ir reguliari Izraelio kariuomenė be gailėsio tramo beginklius jaunuolius ir suaugusius. Kai kurioj mūsų spaudoj, minint žudomus palestiniečius, kažkodėl nuolat vartojamas žodis paaugliai, nors žuvisių tarpe yra nemažas skaičius suaugusių. Pagaliau, ir paaugliai yra žmonės.

Bet, štai, amerikiečių žinių agentūra AP praneša, kad per vieną dieną (š.m. rugsėjo 26) Izraelio kareiviai, vykdydami naujus įsakus, nušovė 3 ir sužeidė 67 palestiniečius. Riaušės kilo, kai palestiniečiai pa-

skelbė sėkmingą generalinį streiką, protestuodami prieš sukišimą Izraelio kalėjimuose tūkstančius palestiniečių arabų. Izraelio valdžia gi tvirtina, kad kareiviai šaudą plastikinėmis kulkomis ir tiksliai todėl, kad palestiniečiai vėl pradeda kelti riaušes. Jas sutvarkyti gi tegalima ginklu. Jungtinės Tautos išreiškė dėl šio vienadienio žudymo protestą, kurį Izraelis, kaip paprastai, atmetė.

Pažymėtina, kad šios žudynės įvyko išvakarėse numatomo Izraelio pasitarimo su Čekoslovakija. Betgi čekų spauda pasmerkė Izraelį, teigdama, kad Izraelis esąs "valstybė, kurios politikoje vyrauja rasizmas, terorizmas, kankinimai, žmonių trėmimas iš jų gyvenviečių ir užgrobtas svetimų žemių..."

Vargu, ar tie pasitarimai bus sėkmingi, nors su Lenkija Izraeliui jau pavyko užmegzti šokių tokių žemo diplomatinio lygio kontaktus. Šamir'as bando juos praplėsti Vengrijoje, kurion netrukus vyksias, kaip teigia Izraelio spauda, "privaciais reikalais".

JAV PREZIDENTINIŲ
KANDIDATŲ DEBATAI

Šių metų rugsėjo 25 d. abu Amerikos kandidatai prezidentines viešai scenoje diskutavo, išskeldami savo pasiūlymus ir kritikuodami oponento. Nors amerikiečių spauda, radijas ir televizijos tinklai, kuriuose šeiminkauja dauguma Demokratų partijos šalininkų, jau prieš debatus bandė vice-prezidentą George Bush'ą pristatyti, kaip silpną diskusinantą, - iš šalies stebint, liko visai priešingas išpuolis. Gubernatorius Michael Dukakis, nors ir iškėlė kai kuriuos vertingus sumanymus ("medicare" praplėtimą ir teisingesni apmokestinimą vargingesniųjų), bet pasiro-

Routor/United Press International

Prezidentiniai kandidatai: G. BUSH ir M. DUKAKIS prieš debatų pradžią.

dė pasigailėtina neįskalbęs, kartojas, lyg sustyręs robotas, simtais kartų girdėtas frazes, niekur neparodydamas jo šalininkų trimtuotąją išmintį. Viceprez. Bush, nors taip pat nieko naujo nesugebėjęs pasakyti, jautėsi scenoje daug laisviau ir, debatams karstėjant, pasirodė turįs net sąmojaus.

Po debatų susidarė išpuolis, kad komentatoriai, beveik visi be išimties, palaikė Dukakį, visokiais būdais bandė įrodyti Dukakio pranašumą. Betgi nei vienas neiškėlė, nuolat ir nuolat prieš šiuos debatus kartotą teigimą, kad šie debatai ne tiek svarbūs, kas juose bus kalbama, bet koki bendrą išpuolį abu kandidatai paliks žiūrovams ir klausovams: kuris

tų dviejų vidutiniškų kandidatų atrodys labiau tinkąs prezidento postui. I šį klausimą objektyvus kalbėtojas labai lengvai galėjo atsakyti, kad Dukakis tikrai nei savo kalba, nei savo laikysena neatrodė kandidatuojantis į galingiausios pasaulyje valstybės prezidento vietą, bet labiau smulkus valdininkėlis arba krautuvininkas, bandąs pareklamuoti savo prekes. George Bush, nors joks dvasios milžinas ir išskirtinis valstybininkas, tačiau visais atžvilgiais paliko nepalyginamai geresnį išpuolį.

Skaitant JAV spaudą ir klausantis JAV reporterių, susidaro nemalonus išpuolis, kad Dukakis yra labai dirbtinai giriamas ir palaikomas visokių taip

vadina "interesu grupių". Ar tie interesai atitinka JAV interesams - galima paabejoti.

Paraštėje norisi pastebėti, kaip jau seniau buvo čia minėta, kad keistai ir liūdnai nuteikia vis ir vis ateinanti mintis: argi Amerikos dvi didžiosios partijos tik tokius du geriausius iš geriausiųjų tegalėjo rasti savo tarpe?

REAGAN'O PASKUTINĖ
KALBA JUNGTINĖSE
TAUTOSE

Š.m. rugsėjo 26 dieną JAV prezidentas Ronald Reagan'as, atsisveikindamas su šia tarptautine institucija, pasakė, kad pasaulis šiandien yra arčiau taikos negu bet kada po Antrojo pasaulinio karo. Ateinančiais metais, prezidento nuomone, būsimi pasirašyta JAV-Sovietų Sąjungos sutartis dėl reikšmingo abipusio sumažinimo branduolinių ginklų. Jis pramatas nuolatos stiprėjančią kovą pasaulyje prieš narkotikų prekybą, teroristų ir įkaitų grobėjų. Reagan'as labai aštriai pasisakė prieš Nikaragvos marksistinį režimą ir pažadėjo tęsti paramą to krašto laisvės kovotojams, žinomoms CONTRAS vardu. Jis iškėlė JT reikšmę pasaulyje ir jos didėjančią įtaką. Iki šiol JAV dažniau kritikuodavo Jungtinių Tautų organizaciją, negu ją užgirdavo.

Praeitą savaitę Sovietų Sąjungos užsienių reikalų ministeris Eduard Ševardnadze tarėsi su JAV prezidentu. Po susitarimo amerikiečių spauda paskelbė, kad netrukus bus paleisti iš kalėjimų dar 27 politiniai kaliniai, sušvelninti emigracijos nuostatai ir padarytos dar kai kurios reformos, liečiančios žmogaus teisių paisymą.

bingumo netekimas, atnesė Lietuvai didelių moralinių ir materialinių nuostolių (apie 300,000 Lietuvos gyventojų buvo išstremta į žmogui gyventi netinkamus TSRS rajonus kur žymiai dalis jų žuvo nuo bado, šalčio ir nepakeliamo darbo.)

Pilnai pritardama tokiam Molotovo-Ribbentropo pakto įvertinimui, Lietuvos Laisvės Lyga laikosi nuomonės, kad 1939 m. rugpjūčio 23 dieną negalima kalbėti tik kaip apie istorinį faktą. Lietuvos statusas, patekus į TSRS įtakos sferą ir 1940 metų birželio mėnesį įvykdžius jos inkorporavimą, iki šiol tebėra nepasikeitęs. Konstatavus, kad Lietuva tapo TSRS dalimi agresyvių stalininės politikos dėka, būtina žengti dar vieną žingsnį - pareikšti savo reikalavimus dabartinei Tarybų Sąjungos vyriausybei. Šiuo LIETUVOS LAISVĖS LYGA kviečia visuomenę šių metų rugsėjo 28 dieną, minint Molotovo-Ribbentropo sutarties antrojo slapto protokolo pasirašymą, susirinkti 18 val. Vilniaus Gedimino aikštėje ir iškelti TSRS vyriausybei šiuos reikalavimus:

1. Paskelbti centrinėje spaudoje visus slaptuosius Stalino-Hitlerio sandėrio dokumentus;
2. Paskelbti šį sandėrį nusikaltimu prieš taiką ir tautų laisvę;
3. Patvirtinti, kad Lietuva buvo inkorporuota į TSRS prievartos būdu;
4. Paskelbti Staliną tarptautiniu nusikaltėliu;
5. Nustatyti apytikrą datą, kada iš Lietuvos bus išvežta Stalino atsiųstoji kariuomenė.

Lietuvos Laisvės Lyga, Vilnius, 1988 m. VIII.8

PRANEŠA ELTA

SKUBI INFORMACIJA IŠ VILNIAUS

1979 metų rugpjūčio 23 dieną, minint 40-tąsias Molotovo - Ribbentropo pakto metines, 45 pabaltiečiai savo memorandumu atkreipė pasaulio dėmesį į tas istorijas ir aplinkybes, kurios nulėmė Lietuvos, Latvijos ir Estijos likimą. Memorandume pirmą kartą buvo viešai paskelbtas nusikalstamas dviejų diktatorių sandėris ir pareikalauta likviduoti jo padarinius: išvesti svetimą kariuomenę iš Pabaltijo respublikų. Netrukus apie 10 memorandumų signatarų buvo suimta ir nuteista kalėti.

1987 metų rugpjūčio 23 dieną grupė vilniečių suorganizavo viešą mitingą prie Adomo Mickevičiaus paminklo, kur susirinkę keli tūkstančiai žmonių smarkė stalinizmo vidaus ir užsienio politiką, reikalavo laisvės Pabaltijo respublikoms. Artimiausi to mitingo dalyviai vėliau buvo smeiziami spaudoje ir atvirai terorizuojami.

1988 metų rugpjūčio 23 dieną į Persitvarkymo Sąjūdžio susauktą ir valdžios sankcionuotą mitingą Vingio parke Vilniuje susirinko apie 200,000 žmonių. Mitingo metu oratoriai vieningai įvertino Molotovo-Ribbentropo pakto tarp dviejų totalitaristinių valstybių, sąmokslą prieš taiką ir tautų laisvę. Buvo pabrėžta, kad 1940 metais Lietuvoje nebuvo "revoliucinės situacijos", kad "Lietuvos ištojimas" į TSRS sudėti buvo Stalino suruoštas farsas. Molotovo-Ribbentropo pakto padarinys - valsty-

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už išsikimybą Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

L. EIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.O.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 22 -
Rėmėjo - \$ 25, -

P.S. Bendradarbių ar korespondentų apsauginams mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomoni. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

NERANDA DOKUMENTŲ?

Kaip žinoma, sovietai iki šiol teigia neturį kalbamos sutarties ir slaptųjų protokolų tekstų.

1941 m. liepos mėn. 30 dieną Sovietų Sąjunga, susitarusi su lenkų egziline vyriausybe Londone, pareiškė panaikinanti tas sutartis bei slaptųjų protokolų dalis, kurios lietuvių Lenkijos žemes.

Sovietų Sąjunga panaikindama net ir dalį su nacių Vokietija pasirašytų susitarimų, negalėjo neturėti jų pilno teksto. Juk neturint tekstų visumos, negalima būtų panaikinti jų dalies.

Pažymėtina taip pat, kad jei sovietai laikė galimu panaikinti protokolų dalį liečiančią Lenkijos žemes, tai tuo labiau būtų reikalinga ir teisinga panaikinti likusias slaptųjų protokolų dalis, kurios liečia bendrą nacių bei sovietų agresiją prieš suverenines, nepriklausomas Lietuvos, Latvijos bei Estijos valstybes.

Polish-Soviet Agreement of 1941

Annuling the Soviet-German Treaties of 1939

Relating to Poland

(Excerpt)

London, July 30, 1941

The Government of the Republic of Poland and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics have concluded the present Agreement and decided as follows:

1. The Government of the Union of Soviet Socialist Republics recognizes that the Soviet-German treaties of 1939 relative to territorial changes in Poland have lost their validity. The Government of the Republic of Poland declares that Poland is not bound by any Agreement with any third State directed against the USSR.

Source: General Sikorski Historical Institute.
Documents on Polish-Soviet Relations
(1939-1945), Vol. I (1939-1943), London,
Melbourne, Toronto, 1961, pp. 141-142.

Iš kairės: Virginija Bogušienė, Nijolė Sadūnaitė, Robertas Grigas, Vytautas Bogušis, Antanas Terleckas ir KGB agentas Antanas Bimbyris 1987 m. rugpjūčio 23 d. demonstracijoje Vilniuje, kuri įvyko prisiminti - nant Stalino ir Hitlerio aukas, žuvusias per II pasaulinį karą.

Gana plačiai apie Ignalinos elektrinės apjuosimą prieš ir po įvykio aprašė užsienio naujienų agentūros - REUTER, ASSOCIATED PRESS, UNITED PRESS, INTERNATIONAL MONITOR bei paskiri laikraščiai, kaip pvz., CHRISTIAN SCIENCE MONITOR.

Nors nebuvo duotas leidimas ruošti mitingą, žmonės susirinko kaip į koncertą, į vakaronę bei pastovyklauti gamtoje. Pasak Sąjūdžio, iniciatyvinės nario ir Žemynos ekologinio klubo tarybos pirmininko pavaduotojo Zigmo Vaišvilos, „susirinkusių nuotaika buvo labai pakili ir nebuvo jokių nesuspriktimų“. Milicijos niekur nesimatė. Žmonės sodino medelius, vaikščiojo aplink elektrinę, apžiūrėjo sustabdytą statybą trečiojo bloko, kai kuriems net pavyko įeiti į vidų.

Šeštadienį 3 val. p.p. Vaišvila pasakė žodį apie akcijos tikslą. Vilniaus senamiesčio teatras suvaidino "Kęstučio mirties" pirmąjį veiksmą. Ukrainietis dainininkas dainavo baladę apie Černobilį. Paskui 7 val. trim minutėm mašinos paleido garsinius signalus, kad anot iniciatyvinės grupės nario ir Sąjūdžio žinių redaktoriaus Arvydo Juozaičio, šitai akcijai duotų "tokį toną...", kad per visą Lietuvą nuskambėtų".

Rengėjai iš anksto buvo numatę, kad prieš 3 val. susibūrimą bus atnašaujamos šv. Mišios prie elektrinės. Tam tikslui į stovyklą buvo atvykę ir trys katalikai kunigai. Bet, anot Vaišvilos, Ignalinos vykdomas komitetas pasipriešino šioms planams, "kadangi mišios atitinkamai pagal tarybinius įstatymus viešojoje vietoje, ne maldos patalpose, nėra leidžiamos... Mes labai gražuoliu susitarėme su kunigais. Aš paaiškinau susirinkusiems žmonėms šią padėtį ir kad būtų dar aiškiau, trumpai nušvietė ir kun. Alfredas Kanišauskas ir trumpai pasakė, jog suprantama susidariusi padėtis ir todėl mišios nebus laikomos. Sugiedo tik malda".

Lietuvos žinių agentūra ELTA apie numatytą Sąjūdžio akciją šyškiai pranešė Lietuvos gyventojams, tvirtindama kad trečiojo bloko statyba sustabdyta ir neaišku kodėl Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis dar kelia triukšmą. Anot Sąjūdžio redaktoriaus Juozaičio, ELTA labai griežtai pasisakė prieš šią žiedą. Komunistų partijos centro komitetas irgi griežtai pasisakė prieš tokius "ekstremistinius Sąjūdžio pareiškimus", smerkiant dabartinius pokalbius su Amerika. Čia traktuojama kaip ryšys su reakcingaisiais emigracijos sluoksniais. Visa šita veikla, kuri yra savarakiška, be CK sutikimo, yra traktuojama labai neigiamai. Todėl mūsų sprendimas blokuoti Ignaliną buvo sutiktas negatyviai. Daro viską, kad respublikos gyventojai būtų dezinformuojami, ir kad Sąjūdžio informacija jų nepasiektų... Esame nacionalizmu apkalinti".

Vaišvila, reaguodamas į ELTOS apkaltnimus, aiškino, "Černobylis mus pamokė, kad ... nelaimė visiems, nežiūrįnt tautybės".

Persitvarkymo Sąjūdis yra pramatęs tęsti šią akciją toliau, kviesdamas Lietuvos gyventojus miestų ir gyvenviečių aikštes organizuoti laisvu nuo darbo metu budėji-

mus su plakatais, kuriuose būtų reiškiamas parama tarptautinės ekspertų nuomonės komisijos sudarymui. Šią akciją numatyta tęsti tol, kols komisijos nariai atvyks į Lietuvą.

Turimomis žiniomis, praėjusį ketvirtadienį Lietuvos televizijos laidoje Lietuvos komunistų partijos centro komiteto sekretorius Algirdas Brazauskas pareiškė, kad jau atėjusi telegrama iš Tarptautinės atominės energijos agentūros, kurioje pranešta, kad tarptautinė komisija nebus siunčiama, nes tai esąs šalies vidaus reikalas. Nėra aišku, kodėl atsakymas atsidūrė Centro komitete, kai prašymą dėl tarptautinės komisijos sudarymo pasiuntė Sąjūdis, ir kokių pagrindų atsakymas buvo neigiamas.

Sąjūdis rugsėjo 7 d. kreipėsi į Jungtinių Tautų Generalinį sekretorių ir į Tarptautinės atominės energijos agentūros prezidentą sudaryti tarptautinę komisiją Ignalinos patikimumui nustatyti. Lietuvos Laisvės Lyga rugsėjo 6 d. paskelbė panašų kreipimąsi į Lietuvos pasiuntinį p. St. Lozoraitį Washingtonė.

Sąjūdžio pareiškimas Ignalinos klausimu buvo Iniciatyvinės grupės pasiūstas SNO Generaliniam sekretoriui, Tarptautinės Atominės Energijos agentūrai, šešiom Baltijos šalių valstybėms... Danijos, Švedijos, Suomijos, Rytų Vokietijos, Vakarų Vokietijos ir Lenkijos, ir sesiolikai pasaulio žinių agentūroms Maskvoje. Pasak Juozaičio, "kai kur užblokavo, ne visur pareiškimai pasiekė adresatus"...

LIETUVOS LAISVĖS LYGA PRAŠO LIETUVOS PASIUNTI-NIO SUDARYTI TARPTAUTINĘ KOMISIJĄ IGNALINOS PATIKIMUMUI NUSTATYTI

Pasiuntiniui Washingtonė ir prie Šventojo sosto Ponui Lozoraičiui

Vilniaus spaudoje nekartą buvo rašyta, kad Ignalinos atominė stotis buvo pastatyta grynai politiniais sumetimais - tiecti plutonijų vienai iš dviejų supervalstybių dalyvaujančių ginklavimosi varžybose.

Rugsėjo 5 d. elektrinėje įvyko dar vienas gaisras, pavirtinęs mintį, kad šis atominis mosntras gresia fizinei lietuvių tautos egzistencijai.

Kreipiamės į poną pasiuntinį, prašydami dėti visas Tamstos galioje esančias pastangas sudaryti tarptautinę komisiją Ignalinos atominėje stotyje padėčiai nustatyti.

Prašome atkreipti Europos valstybių visuomenės dėmesį į tai, kad Ignalinoje paslėpta sulėtinto veikimo atominė bomba, nemaziaiau pavojinga už Černobylio sprogusia.

Reikiame Tamstai giliają pagarbą, linkime sėkmės šventojoje Jūsų misijoje.

Lietuvos Laisvės Lyga, 1988 rugsėjo 6. (LIC)

Ponui Stasiui Lozoraičiui Jr.,
Lietuvos Atstovui Washingtonė
LITHUANIAN LEGATION,
2622 Sixteenth St. N.W.
Washington, D.C., 20009

Lietuvos Laisvės Lygos Atstovai užsienyje,
56-th St. and Claremont Ave.,
Chicago, 1988 m. rugsejo 8 d.

Didžiai gerbiamas Atstove Lozoraiti,

Rytų Lietuvoje prie Drūkšnių ežero (Ignalina) yra statoma viena iš galingiausių branduolinių jėgainių pasaulyje. Ji statoma gana slaptai ir skubotai, be reikiamos techninės ir ekologinės ekspertizės. Statyba buvo pradėta nesiskaitant su Lietuvos žmonėmis ir ekologijos ekspertų mokslininkais. Maskva 1940 metais okupavusi Lietuvą, šią jėgainę dabar stato politiniais ir okupaciniais valdžios prestizo pakėlimo sumetimais, nes Lietuvai tiek daug elektros energijos nereikia. Šis energetinis gigantas - tai mirtino pavojaus židynis, pirmiausia mažoms Pabaltijo tautoms ir milžiniškas ekologinis krivis visai aplinkinio regiono gamtai. Nesaugiai funkcionuojąs objektas vien potencialiai gali nuvertinti labai vertingų Lietuvos rekreacinių išteklių kokybę. Šiluminis teršimas pavojingai apsunkena ekologinę būklę Dauguvos upės ir rekreaciniuose tvenkiniuose Latvijoje, upės žemupio beveik milijoninio Rygos miesto atkarpoje ir Baltijos jūros Rygos įlankoje.

Ignalinoje jau veikia du energetiniai blokai po 1,500 megavatų galingumo. Maskva dėda pastangas pristinti trečio bloko statybą. Kaip praneša informacijos šaltiniai, per praėjusius pastaruosius mėnesius antrajame bloke buvo kilę keli gaisrai, kurie neva buvo užgesinti sėkmingai. Tad yra didelė galimybė, kad galime sulaukti nują Černobilį. Dėl to Lietuvos visuomenė yra labai susirūpinusi ir įsiąudrinusi. Šių metų rugsėjo 16-18 d.d. yra planuojamas plataus masto žygis - demonstracija už aplinkos ir gyvenimo erdvės apsaugą. Numatoma Ignalinos branduolinę jėgainę apsupti 16 kilometrų žmonių rankų žiedu, kad išreikšti susirūpinimą gyvybinio pavojaus grėsme.

Paryškindami porblemos pavojingumą, prašome Jūsų tarptautinės teisės ir okupacijos nepripažinimo politikos ribose energingai veikti Amerikos sluoksniuose. Tikslinga būtų Ignalinos branduolinės jėgainės problemų sprendimą pakelti į tarptautinį lygį. Esamų galimybių ribose, per Skandinavijos ir Vakarų Europos šalių ambasadas, prasme įtakoti tų valstybių vyriausybes, kad būtų imamasi mums rūpimų ir jiems nemaziaiau svarbių veiksmų.

Lietuvos Laisvės atstovai užsienyje: Algirdas Statkevičius Lietuvos Atominės Energetikos Komisijos narys ekologijos klausimams, 1981 metais išvykęs į Vakarų: Kazys Eringis.

.....

MIRĖ JONAS G L E M Ž A

Vakarų Vokietijoje, Hirsau vietovėje, š.m. rugsėjo mėn. 13 dieną, eidamas 102-sius metus, mirė J o n a s G l e m ž a. Jis buvo gabus žmogus, nepriklausomoje Lietuvoje specialistas kooperatininkas, "Pienocentro" bendrovės pirmininkas, išeivijoje - visuomenininkas, ekonomistas. Tarpe kitų svarbių darbų išeivijoje, nuo 1965 m. atstovavo liet. socialdemokratams septyniuose socialistų tarptautiniuose kongresuose Vakarų Europoje. Jis buvo ir vienas iš V.Vokietijoje įteisintos lietuvių šalpos draugijos "LABDARA" steigėju 1957 m. ir ilgametis jos pirmininkas. Visą gyvenimą rūpinosi lietuvių moksleivių šelpimu Vokietijoje, Suvalkų Krašte ir Pietų Amerikoje. Asmeniškai lankėsi 1975 m. pas Punsko, Seinų ir Suvalkų apylinkių lietuvius. J. Glemžą parašė studiją "Okupuotos Lietuvos Žemės Ūkis nuo 1960 iki 1980 metų".

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

KAI PASIGIRDO TIKROSIOS LIETUVOS BALSAS

Visos okupacijos keroja sutemose. Visų okupacijų satrapai ir jų pakalikai bijo dienos šviesos. Jie savo purviną darbą atlieka kalėjimų rūsiuose, belanguose kankinimų kambariuose, tankų ir kareivių saugomose tvirtovėse. Visur storos mūro sienos, kad neprasiskverbtų joks saulės spindulys, kad neprasimuštų gatvėn joks kankinamojo riksmas. Kaip kokie amžinos nakties kurmiai, jie sėdi savo urvuose ir planuoja, kaip dar giliau ir negailestingiau įamžinti besaulę vergiją. Ir bijo jie pavergtųjų keršto ir kumščio, bijo viską apšviečiančios saulės, o labiausiai garsiai pasakymo laisvo ž o d ž i o . Tokio žodžio, kurį taria žmogus taip apkaręs nuo kancijos, tylos ir nuolatinio melo, kad jam nebebaisi katgora, nebaisi mirtis.

Tikrosios, gyvosios, vienintelės mūsų Lietuvos balsas niekad nebuvo visiškai nutildytas. Jis buvo užsmaugtas ir pirmosios ir antrosios sovietinių Kremliaus carų okupacijos metais. Bet jis buvo nenužudytas tremtinių, kankinių, niekinamo rašytojo, teriojamo žemdirbio ir išnaudojamo darbininko širdyje. Lietuva kalbėjo jų lūpomis tėvynėje, Azijos ir Sibiro pustyne. Kalbėjo pogrindžio leidiniuose, kalbėjo disidentų pasisakymuose, tartuose sovietų išsigimusių teismų salėse, šaukė trypiamų bažnyčių sakyklose. Neišduota, neparduota ir neismainyta Lietuva nuolat kalbėjo. Kalbėjo dažnai be balso, bet daug balsiau už visus prisiplakėlių, padlaižių, sąžinės vertelgų ir politinių prostitučių valdiškus ir vergiškus veblenimus.

Niekas netikėjo tais išsukinėtais žodžiais, tuo Kremliaus marksistinio melo žargonu. Žmonės žinojo tikrosios Lietuvos balsą. Ir jį isgirdo šių metų pavasarį ir vasarą. Išgirdo tariamą šimto tūkstančių balsų.

Iš siaurės atėjo šviesa. Mažoji Estija išdriso, be Kremliaus palaiminimo, išvesti dienos švieson savo herbą ir nepriklausomos Estijos tautinę vėliavą ir sugiedoti savo laisvos šalies himną. Estijos žmonės, visa tauta - nuo darbininko iki intelektualo - pasisakė už laisvę. Jų šauksmas - GANA MELO, GANA VERGIJOS - pasiekė Latviją ir Lietuvą. Ir šimtai tūkstančių išnešė į gatves savo vėliavas, savo herbus, savo vaikus ir savo, prtvinkusį tulžies ir nebepakeliamo aitrumo, skausmą, kuris pratrūko tūkstančių lūpų skanduojamais šauksmais LIETUVA, LIETUVA, tarsi magišku laisvės žodžiu. Pagaliau! Pagaliau prasimušė, kaip iš po žiemų žiemų nuožmaus gruodo, pavasario giesmė, tikrosios Lietuvos t i k r a s i s b a l s a s . Ir girdi jį visi - melo gamintojai ir kartotojai, apdūjėliai, kvailiai ir mikldūs prisiplakėliai, kurie skubiai raudonąjį kailį keičia į trispalvį.

Klauskime tikrojo Lietuvos balso ir mes. Dabar klausykime, kap niekad. Nemokykime nė vieno, nesmerkime nė vieno, neteiskime nė vieno. Visa tai tedaro LIETUVA. Nepranašaukime, negudragalviaukime, nerūšiuokime. Tekalba LIETUVA. Klausykime jos balso. Ji kalba kentėjusių, kovojusių, nesuklupusių ir atgailaujančiųjų lūpomis. Ir vis tai LIETUVOS balsas. Tylėkime kaip žemė, ir klausykimės. Atpažinsime. Atpažinsime savo gimtos žemės balsą. Atpažinsime. Tiktai gerai išiklausykime - ir išgirsime kaip kalba Lietuva Sigito Gedos lūpomis, Vytauto Petkevičiaus lūpomis, Justino Marcinkevičiaus lūpomis ir daugelio kitų...

O taip pat, nuo seno, kalėjimuose ir persekiojami savo žemėje, Nijolės Sadūnaitės lūpomis, Viktoro Petkaus, ir Gintauto Iešmanto, ir Balio Gajausko ir ... kryžių kryžiais sibiruose ir kamčatkose, po amžinojo speigračio ledu, taigose, neatžymėtuose kapinyuose...

Visų tų balsų nesuskaičiuosi, nesurašysi, neišvardinsi. Bet gimta žemė atsimins, suskaičiuos, surašys, išvardins. Visus, visus, visus. Ir tuos, kurie ją išdavė, ir tuos, kurie mylėjo labiau nei auksą ar gardsaus valgio šaukštą... Ir visa tai dabar, kai garsiai prakalbo tūkstančių tūkstančių lūpomis širdyje išsaugota ir išnešiota sava, tikroji, gyvoji LIETUVA. Henrikas Nagys

PERSITVARKYMO SAJŪDŽIO GYVYBĖS ŽIEDAS

Š.m. rugsėjo 16-17 d.d. susirinko bent 10,000 žmonių prie Ignalinos atominės jėgainės dalyvauti Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio akcijoje, "gyvybės žiede". Vienas šaltinis apskaičiavo nuo 15,000-20,000. Anot rengėjų, susirinkusieji elektrinę apsupo žmonių žiedu, išskyrus "nepavyko priieiti prie vandens, tiek kiek mums buvo leista eiti... Žmonės susikibę rankomis dainavo bangas, siuntė iš vieno galo į kitą įvairius šūkius, įvairius ju-desius... ir pabaigė, žmonės dainuodami patraukė link stovyklos". Dalyvavo svečiai ir iš Latvijos, Ukrainos ir Maskvos.

Šis žygis, skelbiamas Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio buvo protestas prieš netvarką, kuri tęsiasi nuo pat atominės elektrinės statybos pradžios, ir pastanga atkreipti ir valdžios ir pasaulio dėmesį į pavojingą Ignalinos situaciją. 2 psl.

APIE RUDENĮ . . . . .

Sigitas Geda

II
Aplink aukšti šakoti spanguolynai
per sapną kėlė spindinčias šakas
į sniego ūksmę... Jau ruduo,
ir aš sakau: o žeme,
dilgėlių, alksnyų,
rasoto svirplio balso
gaubiamą, gražus
tasai spindėjimas:
nuskurę sodai,
gluosnynuos
šaltinių baltas amžius
tolima gama...

Regi pakalnę vario, žeme,
nuoga... Kuomet nueisiu,
sulapok šešėliais
aukštybėse sniegų... Dainuota jau,
ir vakarėja, alksni, tavo
sielos prašau,
to žalzganojo žiedo,
to visų žaliausio...Nenuaik.

Numirę švyti žolės...
Vaikystės ažuolas, - prašau
aš balso, - somnabulas, svirplio
dainoj alsuojanti dvasia...Ir vakaras,
dar palytėki mano veidą valanda vėsia...

Pavasarij regėjau aš
žibuoklę, Dievo lapą
ji skleidė, skrajojo
pempė upių tamsumoj,
ugnies žiedais
ji buvo vainikuota,
o upės: kojos jūšų
visos sąnariais gėlėtais,
lygumomis jūš srūvat,
guosdomos vijoklį...Naktie,

Šešėlių duok man savo,
smilgą godžią smėly,
jos balsą: ugnies pauksmė čia,
ji rudensio vėlė...Ak, jau
baltieji smėliai
ties dangaus papėde,
kur mano siela - žemės dilgėlė...

Henrikas Nagys

RUDENYS

Ant varpinės bokštų gula lapkričio miglos,
primirkę gailių sutemų ir atodūsių. Pilkos
išblyškusio sielvarto marškos lininės.

Į atvirą duobę žiūri žiūri pajuodę veidai.
Milinių, skarelių, lapų šlapių šlamesys. Ir -
kanopų kapojimas tolimas...žirgo regėto sapne...

liepsnojančiais karčiais...širmojo žirgo kanopos
kapojo žolę žalia, šviesiai žalia, dar žalia... Dunda
į didelę duslią duobę žemė juoda.

Krenta į duobę debesys ir dargana.
Krenta veidai ir varpai, krenta vakaras, krenta
žemė visa ir dejuodamas juodas dangus.

Kazys Almenas

/ Ištrauka iš detektyvinio romano LIETINGOS DIENOS
PALANGOJE./

KETVIRTADIENIS. PALANGOJE VĖL LYJA.

Dvidešimt trys tūkstančiai su šimtais ir be kapeikų -
susumavo Didžiulis. - Ir vienas stereo aparatas "Sony"
gamybos. Klaipėdiečiai viską rado užkišta "Karaliaus
elnio" kostiumų spintoje. Tai kažkokia pasaka jau dešimt
metų nevaidinta. Pakiša ten po kostiumais ir viskas...
Netruko valandos ir rado.

- O "Londono miglos" lietpaltis?

- Nėra. Nei Londono, nei Paryžiaus... Bet dvidešimt
trys tūkstančiai! Jabūt-tararai! Nori pamatyti tokią krūvą
pinigų? - Nelaukdamas atsako, Didžiulis pasilenkė prie
savo rašomojo stalo apatinio stalčiaus ir ištraukė stang-
raus kartono aplanką. Tarsi atlikdamas delikaciją operaci-
ją, atrišo virvutę ir atsargiai atlenkė kraštus. Pasirodė
du stambūs, vos ne pusės colio storumo pinigų pundaai ir
vienas plonesnis. Gražiai apjuosti popieriaus juostele. -
Jie ten ir suskaičiavo. Matai, kokie paslaugūs! Suskaičia-
vo, atvežė. Sako, pasirašyk, ir džiauks! Jiems begipu.
Parašą turi. O man, štai, kaip vištai su ančiukais. Na,
nieko... Diena, kita ir perduosiu prokurorui. Kvit!

Jis atsilosė ir, paėmęs vieną dešimčia tūkstančių
pažymėtą punda, perbraukė jo kraštus, tarytum kaladę
kortų. Įvairiaspalvis popierius tyliai šnarėjo.

- Vien šimtinės! Jabūt-tararai... Tai kas, manai, juos
sunešė?

Donatas truktelėjo pečiais. Pinigai jo dabar per daug
nestebino. Per pastaruosius metus konfiskuojamų pinigų
sumos stebėtinai pakilo. Ar tai reikė, kad kraštas turte-
ja, ar kad kombinatorių gabumai smarkiai išaugo? Gal to
ir ano po truputį.

- Greičiausiai, tai Gurašvilio įnašas, - tarė jis. Avan-
sas už prekę, kurią dar reikės pristatyti.

- Manai Gurašvilio? - pirštai palengva braukė per
banknotų kraštus. Iš už pravirų Didžiulio raštinės durų
girdėjosi neritmingas rašomosios mašinėlės tarškėjimas.
Tai Kamantauskas dviem pirštais bakšnojo Donato arešto
panaikinimo dokumentą. Mašinistė, pasirodo, sriegė. Apdū-
lėjusiu stiklu sieninis laikrodis rodė dešimt prieš vienuo-
likštą.

4 psf.

Algimantas Mackus

SAUSROS ALEGORIJA

Šią vasarą nelijo:
sausai miškai
supleišėję dirvonai
nemato debesio.
Miškų šešėly
rudeniškai šlama
ištroškusi žolė.

Ant augaloto medžio
džiūstanti šaka,
norėdama paliesti
siauras upokšnio lūpas,
giliai suaimanuoja.
Kodėl šią vasarą
nebeatsinešė skaros Veronika,

nejau nebuvo kam numirt šią vasarą,
nejau vinim per sausas buvo medis?

Šią vasarą
karūnos nesapnavęs
aštrus erškėtis
aiktelia iš skausmo.
Šią vasarą
jo niekas nenuskynė,
nepapuošė galvos...

Po suaižėjusia žeme,
girdėdamos pernykštį
lietu ošiant,
iš lėto
ima vysti šaknys.
Kodėl šią vasarą
vienplaukė šypsoi Veronika,

nejau šią vasarą karaliaus nebėra,
nejau šią vasarą karalius nebedrįso prisikelti?

Henrikas Čigriejus

TAVO IR MANO RUDUO

Seniai, vaikai, nekilmingi
Medžiai. Tas baltalksnio veidas,
Medkirčiams ir ožkoms viską viską atleides,
Ir toli už miglų sugirgždėjusi lingė.

Ir dar - vanagai geltonakiai,
O ne, ne eglynų medžiokliai,
Bet po mūsų ramybę klajokliai,
Nušauk juos, o jie vis dar lekia - -

Toks mūsų ruduo; kas mums nuo šakų nusibarstė,
Tokia mūsų laimė ir toks mūsų turmas -
Mūs auksas ant laužo, o laužas užkurtas;
Obuoliai, supilti į karstą.

* * *

Taigi, taigi - tėvynėj linus mergos rové,
Ir atėjo naktis, ir užkūrėme laužą
Prie ažuolo lauko gale; ir gražiai užgiedoj
Mūsų giminės mums' prō prasilintą dangų.

Kažkas mirė toli ir numirt nenorėjo,
Kažkas brolių netyčia ar tyčia pašovęs,
Pats dėjo galvą ant akmenio kieta
Ir varnams leido tūpti ant molinių kojų.

Kažkas gimė toli ir visai nenorėjo,
Nes klykė li lupamas, naktį per laužą
Metamas tiesiai į mūsų pasaulį,
Kuriame tos išgarbintos meilės,

Na, sakysim, yra. Bent prie rudensio dūmų,
Kol sudega aitrūs, nuvytę žolynai,
Spindi ašara. Ak, dar daina mūsų žemėj
Yra. Ir joje koks žodelis teisybės.

Bernardas Brazdžionis

RUGSĖJO SPINDULIAI

Jie krinta, tartum obuoliai prinokę,
Ir bėga pažemiu - ugniniai kamuoliai,
Jie kaip patrakę šoka šitą šaunų šoki
Rugsėjo saulės paskutiniai spinduliai.

Jie krinta į rudens derlingus sodus,
Ir į vagas ir į dirvonus pakelėj,
Ir aukso upėm rieda į rudens aruodus
Rugsėjo saulės paskutiniai spinduliai.

Jie krinta tartum žaibas tau į širdį,
Gyvybės žiedu žydi vistančioj gėlėj
Ir skamba, it vynu tave nugirdė,
Rugsėjo saulės paskutiniai spinduliai.

Jonas Aistis

SPALVINGAS RUDUO

Ateidavo įsiai puošnus, lyg Kubla chanas,
Su purpura, auksiniais raštais išsiūta,
Ir, eidamas su žiauria ir paklusnia svita,
Nutrempdavo laukus ir širdį, ganant...

O šiaurūs viesulai, gruodai ir šalnos
Nunuogindavo nusiminusius medžius,
Šakas iškėlusius maldavimu graudžiu -
Dangopi šaukiančius sukopusius ant kalno.

Atsimenu save - skurdžiausią piemenėlį -
Prie plazdančios galilaukėj žabų ugnelės,
Kai aš sunkios vaikystės rudenis ganiau...

Kai šaltis spaudė ašaras skaudžiai užgėlęs,
Nenujaučiau tada, kad be tėvynės gelia
Už rudeni, šalnas ir gruodą kruviniau.

- Tiek pinigų!... O jeigu jam juos pasiūlyti atgal, ką?
- Išsivadėtu. Sakytu, negirdėjęs, nematęs. Garantuojau.
Jam tai lašas jūroj. O gal ir du lašai. Turim panašių ir
Kaune.

- Sakai, nenusileidžiam... Na, mat... O mes čia pro-
vincijoj... - Pagalvojęs Didžiulis atsitiesė, atsargiai pri-
šliejo vieną storą punda pri kito. Ant virsaus padėjo
plonąjį ir, vėl sulankstęs popierių, atsargiai surišo. - Tai
išeitu, kad čia Gruzijos parama Lietuvėlei... Na, ką gi.
Grūdas prie grūdo...

- Ir tai viskas, ką rado?
- Na... Gal jie ten skaičiuodami ir nuskaičiavo vieną,
kitą šimtinę. Kas žino. Nors abejojau. Ten Klaipėdėj kont-
rolė yra: Mat, pasienis. O man tikras vargas. Viskas
suskaičiuota. Neduok die, kad trūktų! Bet ne ilgam...
- Didžiulis iš degtukų dėžutės atrinko vieną iš stambesnių
jų ir lėtai išsikiso į kairį burnos kraštą. - Dienelė, dvi, ir
galiau viską perduot prokurorui. Ir nė savaitės nebus praė-
ję nuo to nelemto įvykio pradžios. Atskratom! Operaty-
viai, sakyčiau... Abejojau, kad jūs taip ištaikot Kaune...

Jis atsilosė, ir kėdė sugirgždėjo. Sugebėjo atrodyti
patenkintas, visiškai nesišypsodamas.

- Kad pabaigos tai tarsi dar nėra...- nutęsė Donatas.
- Mat...
- O ko pats nori, kolega Vėbra? Turim dvidešimt tris
tūkstančius valstybei, turim prisipažinimą iš kur jie paim-
ti ir kaip. Turim net "Sony" aparatą... Kas jį gaus, kaip
manai?...- Jis kilstelėjo antakius, tuo parodydamas, kad
šį klausimą nesitiki atsakymo. - Na, tesizina! Ar jie iš
tiesų tiek daug geresni?
- Manau, kad geresni...
- Na... Kaip kam mat geresnių reik. Man gera bus ir
"Melodija". Vaikai dovanojo. Bet, rupūze, kaip užia! Ir
pikčiausia, kad penkiasdešimt centų kadaise kainavo!
Greičiausiai nepasakojau...
- Pasakojot. Plytos Prisiškėlimo bažnyčiai. Bet jie,
matyt, ten nepilną kratą padarė.
- Ak, pasakojau... Na, ką gi, jei ir mano geriausius
anekdotus jau girdėt, matyt reikalus tikrai eina prie
galo.
- Bet tas lietpaltis! Jis turi būt kur nors... - nepasida-
vė Donatas. Didžiulis sėdėjo atsilosęs, nepakeisdamas iš-
raiškos. Už durų atkakliai ir itin neritmingai barškino
mašinėlė Kamantauskas. Neįtartos mintys sukosi karžkur
gelsvoje palubėje. Lietpaltis. Kraujo lašai. Tikrasis daikti-
nis įrodymas. Nenuginijimas. Mintys sukosi, ir abejingai
patenkinta Didžiulio mina, tas lėtai burnos kamputyje,
krutantis degtuko raudonis staiga pagimdė Donatui naują
klausimą.
- Ar jūs iš viso liepėt klaipėdiečiams ieškoti to liet-
paltio, kapitone? - kažkodėl tylensiu balsu tarė Donatas.
- Degtukas sustingo. Didžiulis pažvelgė į jį padilbo-
mis, ir akys atrodė pilkesnės. Veido išraiška lyg nepasi-
keitė, tačiau ji dabar nebeatrodė patenkinta. Trumpam
stoj tyla.
- Žinai, kas pats esi? - tarė jis lėtai, bet visai neslo-
pindamas balso. - Esi teisybės ieškotojas. Mačiau tai iš
pat pradžių. Už tai ir itariau. Maniau, toks tai galėtų
nudėt tą Jagnorą. Dėl teisybės.
- Kapitone, prie ko čia?...
- Palauk. O kai paleidau, maniau, kad bėgsi. Ir tegul
bėga, galvojau. Sibiras platus, Bet ne. Paciam reikia
teisybės. O ko tu nori? Kad susaudytų ją?
- O kodėl tuoj šaudyti?
- Yra toks paragrafas. Piktybinis nužudymas. Jei nesu-
šaudytų, tai dvidešimt metų. To tu nori?!

Gretimajam kambaryje prislopintai nusikeikė Kaman-
tauskas, ir mašinėlės tarskesys nutilo. Girdėjosi, kaip jis
suko ritę, Matyt, kažką trynė. Šiaip buvo tylu.
- Aš tik...Norėjau sudėti visus faktus... Čia norom,
nenorom buvai žmogus priverstas leistis į kažkokias filo-
sofijas, ir tai Donatų pykino. - Tik faktus.
- Yra! - Didžiulis krestelėjo galvą banknotų link. -
Yra pinigai... Yra prisipažinimas...Yra net aparatas.
Viską tai perduosiu prokurorui. Jis nuspręs kokią bylą
sudaryt, o teisėjas galop nuteis... Pats, berods, nepriklau-

sai nė vienai kategorijai.
- Bet žmogzudystės apkaltinimui trūksta konkrečių
įkalčių! Tik aplinkybiniai...
- Gal ir taip. Ne man spręst. Aš lieku, kaip pats
sakai, prie faktų, kolega Vėbra. O faktai tokie, kad
prieš patį įkalčiai konkretesni. Dar ir dabar. Šalytės
pusėj išskalbtą nosinaitė. O paties? Grasinimas, proga,
pirštų antspaudai ant peilio... Bet, matai, Kamantauskas
ten prakaituoja rašydamas arešto atleidimą. Kamuojasi
žmogus už patį, nes susirgo sekretorė. Atvirai kalbant,
man atrodo, ji išvyko pas uošvį. Beje, dar vieno dailto
neatlikom...
- Ko?
- Nepaskambinom pulkininkui.
- Kaune? Ar reikia?
- O, būtinai! - Didžiulis sujudo. Jis nežadėjo praleisti
progos pasikalbėti su vyresnybe Kaune. Ypačiai, kai buvo
galima perduoti geras žinias. Jis užtrenkė pinigų žemuti-
niame stalčiuje ir, paseilines pirštą, stropiai ieškojo nu-
merio tarybinėje telefono knygoje. Pulkininko Jusonio
numerio.

* * *

- Tai džiaugiuosi, draugas Vėbra, kad viskas gerai
baigiasi! Džiaugiuosi! - Pulkininkas nutilo ir aiškiai atsi-
kvėpė. Jis telefonu kalbėdavo užsigulęs ragelį ir jam
aplamai trūko kvapo. Pats balsas, tiesą sakant, ypatingo
džiaugsmo neperteikė.
- Dėkoju už išreikštą pasitikėjimą, - atsakė Donatas.
Tą trumpą frazę jis buvo sugalvojęs, dar prieš Didžiuliui
perduodant ragelį.
- Nu, nieko, nieko... Pasitaiko. Pats jaunas dar...-
Pulkininkas vėl atsikvėpė. - Atsitiktinumai, ir tai per
atostogas. O, tiesa! Atostogos. O pats dabar tarnyboj.
Tiesa?
- Taip draugas pulkininke.
- Ak, taip!...Palaukit... - Girdėjosi kėdės girgždėjimas.
Ir nematydamas, Donatas išivaizdavo kaip pulkininkas
lėtai atsuka į sienos pusę, kur kabo Lenino paveikslas
ir laikrodis. Atsigrėžęs vėl, jis pirma atsikvepia. - Tai
mat jau po vienuoliktos...- tarė jis. - Klausykit, Vėbra.
Aš pranešiu kadru skyriui, kad pačiam užskaitytų visą
pusę darbo dienos. Bus gerai?

Jis stabtelėjo, nes reikėjo ir atsiškvėpti ir palaukti
tinkamo atsiliepimo.
- Dėkui, - tinkamai atsiliepė Donatas.
- Tvarka... Tai smulkmena! - Suteikus dovaną, buvo
galima ir pasismulkinti. - Tai išeitu, kad pradėsite savo
atostogas. Linkiu kuo linksmiausių...
- Labai dėkui, - suspėjo atsakyti Donatas, ir ragelyje
spragtelėjo. Jis išivaizdavo, kaip pulkininkas, atplėšęs nuo
prieš jį pūpsančios stirtos popieriaus kvadratėli, brūkštelė
kelis sutrumpintus sakinius sekretorijai Jotautui. Tik tas
ir tegali jo raštą išsifruoti... Persifruavęs pasiųs kadru
skyriui.
Didžiulis, vėl nugrimzdes į savo pasitenkinimo pozą,
jį iš padilbų sekė.
- Geras vyras - tas jūsų pulkininkas, - nusprendė jis.-
Nors, atrodo, manęs neprisimena. Na, ką gi... Jis buvo
jau vyresnysis leitenantas, o aš tik seržantas. Mes eida-
vom pas mergas, o jis - į partinį susirinkimą. Na, ir
matai...
Pavydo Didžiulio balse buvo nedaug. Ir nebuvo jam
daug ko pavydėti.
- Taigi...- tarsi pats tai minčiai pritardamas, tęsė
Didžiulis. - Ligi pensijos kaip nors ištrauksim ir mes... O
už šituos dvidešimt tris tūkstančius tai tikrai negausiu
papeikimo. Beje, ar žinai kas čia buvo ši rytą? Dar prieš
man atvykstant?
Donatas gūžtelėjo pečiais.
- Nejaugi Gurašvilius?
- Ne, ne... Tas paaukojo savo indėlių mūsų liaudies
ūkiui ir, kaip pats sakai, kazin ar jau dėl to per daug
nukentėjo. Ne. Tas muzikantas. Kontrabasistas, ar kaip
ten.

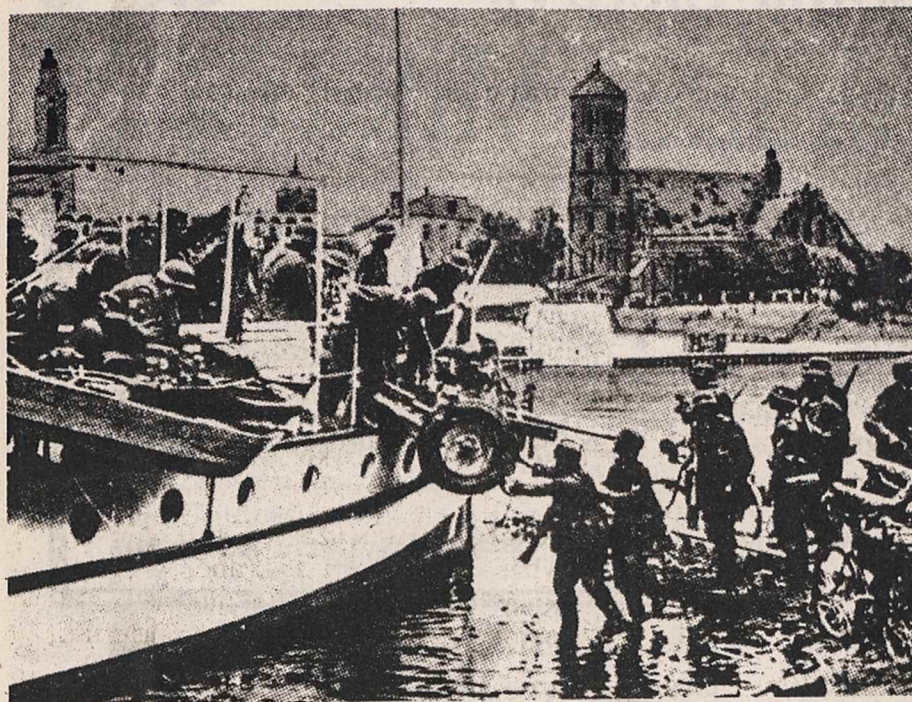
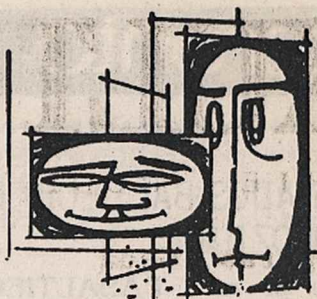
IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠVENIOJE)

TAUTA YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI, PATI SAVĖS IŠSIŽA-
DA. JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NĖGALI
Dr. Gv. Valančius

KALBĖKIME SU SAVO VAIKĖIS IR VAIKAIČIAMS VIENA
GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVISKAI!

KREIVI VEIDRODŽIAI

Pirmosios II-jo Pasaulinio Karo dienos Kaune:
Vokiečių kariuomenės dalinys, susprogdinus Aleksoto tiltą,
keliasi per Nemuną laivu. Krante matosi Vytauto bažnyčia
su apgadintu stogu.

KO REIKĖJO SABONIUI

Po trijų mėnesių gydymo Portlande, JAV, i Lietuvą sugrįžo Arvydas Sabonis kartu su savo gydytoju K. Vitkum. Spaudos konferencijoje jis pareiškė, kad šiuo metu jam niekas neskauja, pradėjo treniruotis, tačiau jam gydytojų buvo patarta dar rungtyne nedalyvauti, nes būtų rizikinga. A. Sabonis pasisakė, kad olimpiados žaidynėse nenoris žaisti ir rizikuoti sveikata.

Kelionė į Ameriką buvo jam naudinga.

Tačiau televizijos ekrane, transliuojant olimpinius žaidimus Seule, Korejoje, SSSR krepšinio sąsąta, matome ir Arvydą Sabonį su dar trimis žymiais krepšininkais lietuviais: Marčiulioniu, Chomičiu ir Kurtinaičiu.

Kaip su Sabonio rehabilitacija? Kodėl ji privertė žaisti? Ir kas privertė?

NAUJA TRADICIJA PALANGOJE

Vasaros metu Palangoje ant Birutės kalno pradėjo rinktis kas vakarą mėgstamieji dainuoti. Lietuvių liaudies dainos sutraukia būrius klausytojų, kurie irgi pradeda prisidėti prie dainavimo.

Ši kalną susitikimams pasirinko vasaroti atvykę žmonės. Vieną vakarą jų buvo jau tiek daug, kad nebetilpo aikštelėje, rikiavosi ant laiptų. Pasigirdus

MAŽOSIOS LIETUVOS GYVENTOJAI

Kas gi tie Mažosios Lietuvos gyventojai? Tai daugiausiai dabar suvokietėję senprūsių, mūsų genčių, palikuonys ir mažlietuviai. Jų žemė nuo amžių buvo apgyventa aisčių genčių, kol XII amžiaus pradžioje buvo vokiečių riterių ordino užkariauta, o vėliau ir prijungta prie Vokiečių Reicho. Nepadėjo pasipriešinimai ir sukilimai - prūsai, dėka riterių ordino geresnės organizacijos ir karo technikos, buvo nugalėti, paversti vergais.

1677 m. Kuršių Neringoje mirė paskutinis prūsas, mokėjęs prūsiškai (teišliko surašyta apie 1200 prūsiškų žodžių).

Pavadinimai dabar surusinti: Karaliaučius - senovėje vadinamas Tvangste - virto Kaliningradu, Įsrutė - Černiakovskiu, Gumbinė - Guzevu, Tilžė - Soviecku, o Kristijono D o n e l a i č i o parapija Tolminkiemis - kažkoks Čystiji Prudi.

Tai tau ir "tautų draugystė"...

pirmiesiems žodžiams "Lietuva, brangi", visi atsistojo ir atsuko į jūros pusę. Apie tai parašė ir "Tiesos" korespondentas. Graži, nauja tradicija.

"Tiesa" buvo atspausdinusi istorikės Reginos Žepkaitės straipsnį rugpjūčio 20 d. apie Ribentrop'o-Molotovo pakta ir papildomus protokolus, kurių "originalų (Maskvoje) iki šiol nerasta".

Tačiau rašo, kad LTSR centriniam archyve saugamojoje medžiagoje randa faktai, kurie "neprieštarauja tiems dokumentams". Išsireikšta atsargiai. Kiek reikia susipratusių žmonių, išsamoniusių mūsų liaudies seną išmintį, kad "Ylos maiše nepaslėpsi?"

ANTAKALNYJE, 19 a. st statybose rūmuose atidarytas Vilniuje gyvenusių Lietuvos rašytojų muziejus.

Šiame dviejų aukštų pastate, 16-koje salių yra sutelkti 26-ųjų rašytojų rankraščiai, laiškai, knygos ir nuotraukos, rašomosios mašinėlės ir plunksnakočiai, buitiniai reikmenys ir tarnybiniai pažymėjimai. Kiekvienam rašytojui paskirtas atskiras kampelis su autentiška aplinka atkuriančiais baldais ir daiktais.

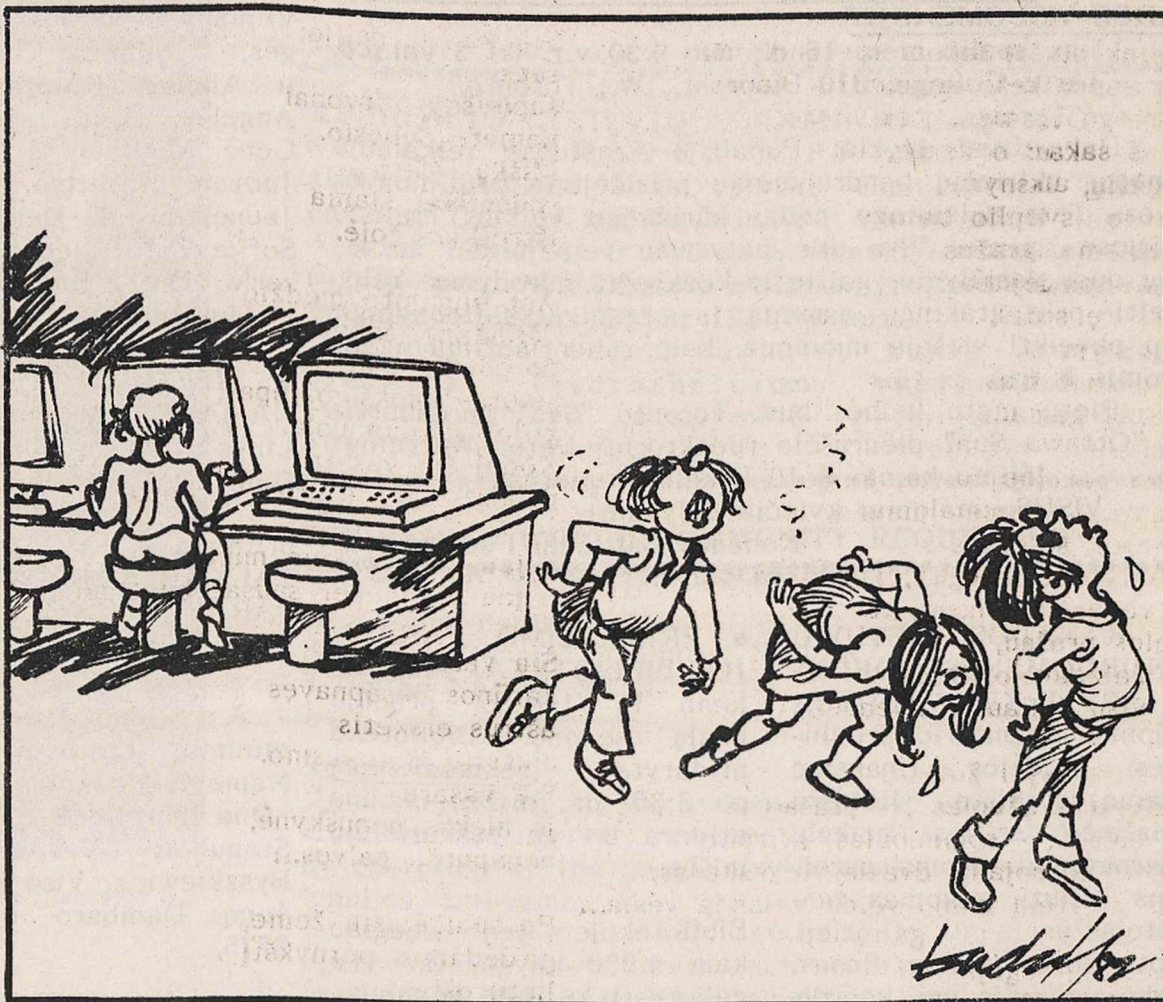
Pažymėtina, kad matomi ir eksponatai, bylojantys apie autorių praeityje patirtas nuoskaudas. Pav.,

matomas Kazio Borutos rašomas stalas, kurį jis pats tobulino savo rankomis ir po stiklu padėtas jo pasigamintas kalėjime batas 1948 m. Antano Miškinio pavardė išrašyta ant medinės sibirinio tremtinio lentelės, matomas nudilęs medinis šaukštas, kuriuo šis poetas gynėsi nuo bado Sibire. Taip pat kratos orderis A.Griciaus - Pivošos Sibirian trėmimui įvykdyti.

Vinco Mykolaičio-Putino memorialinis muziejus yra įrengtas jo bute. Atskiri memorialiniai muziejai planuojami ir kitų Vilniuje gyvenusių rašytojų butuose. Tikimasi, kad minimas muziejus bus papildytas priestatu su salėmis didesniems renginiams ir parodomis bei rodimis fondams.

LIETUVA ir LENKIJA pasirašė susitarimą, kad lenkų kalba bus destoma Vilniaus Universitete, o Poznaneje Adomo Mickevičiaus Universitete bus atidarytas lituanistikos skyrius.

TELŠIŲ Našlaičių Namuose jau trejetą metų atvyksta koncertuoti valstybinės Filharmonijos muzikantai ir dainininkai. Ypatingu gabumų sudominti vaikus muzika parodo maestro Gediminas Dalinkevičius.

Net ir vasaros vaikų stovyklos nebeapsieina be kompiuterių.

Dadža žim. I.A.

D o b i l a s

KALYTĖ, VARDU MĖTA

I. Neabejodamas tvirtinčiau, kad gražiausias metų laikas šios provincijos rytiniuose Montrealio žemės plotuose, pavadinuose "Eastern Townships", yra ruduo. Vos tik pirmosios, kad ir švelnios šalnos apsilanko, miškai ir krūmai skubiai apsisako ryškiausiomis spalvomis. Liepsnojančiai žėruoja cukrinių klevų gojeliai, lyg juos būtų apėmusi viską naikinančioji ugnelė...

Šiais metais sausai ir karštai vasarai prasilinkus, ruduo dar daugiau spalvų ant miškų užkrovė. Mano Žmonai labai mėgstant gamtą, vieną saulėtą kur ne kur baltais debesėliais pasipuošusi penktadienį nutarėme apilankyti gilioje dauboje išsiliejusį ežerėlį. Prieš kelis metus, atsitiktinai, rudenįjant buvome jį aplankę. Labai tada jis mus nustebino savo nepaprastu grožiu. Šį kartą toms grožybėms buvome pilnai pasiruošę ir pripildę kambarą filmos juostele, išvažiuoju.

Už poros valandų kelionės atsiradome prie ežerėlio. Vieškeliai lėtu posūkiu leidžiantis į daubą, prieš akis sutvėskėjo neatsigrožėjamų spalvų klevynai, o jų viduryje ramiai bangavo žiburiuodamas, iškarpytais kraštais ežerėlis. Pasukę mašiną į šalikelę, sutraukėme žėruojančius vaizdus ir filmos juostele ir pamažu leidomės prie giliai pakalnėje gulintio ežero. Jį supo ne tik cukriniai klevai, bet ir ryškios spalvomis nudažyti aplink jį išsiskleidę namai ir nameliai. Pakilome į antrą pusę lomos stačiu ir duobtų šlaitu. Čia vaizdas dar gražesnis, nes miškingoje dauboje lyg žaltys susirangęs gulėjo ežeras. Mašiną pastatėme prie maudyklių ir su žmona išsiskyrėme. Ji nuskubėjo prie išnuomojamų su pedaliais varomų laivelėlių, su kuriais ji mėgo paplaukyti, o aš buvau pasiruošęs sumedžioti gražesnius vaizdelius ir baigti susukti juostele.

Besidairydamas, pastebėjau vyriškį su juodu šuniu, kuris keletą kartų, atidžiai į mane pasižiūrėjęs, praėjo. Staiga man pasisukus nuo ežero, tas vyras pakėlė abi rankas ir viršų ir garsiai lietuviškai sušuko:

- Kad tave Pakluonių perkūnėlis už debesų pavažinėtu. - ir skubonosi prie manęs. - Be abejonės, Pašilės Pranį būsiu pamatęs, - skubėjo prie manęs, nusiėmęs akinius.

Ištarti žodžiai susmigo į širdį ir mane laikinai pavertė į akmenį. Jo šypsantis veidas artėjo prie manęs ir štai pasimatė gimnazijos suolas, o jame klasės draugas visų pramintas "tyliuoju Stasiuku". Nepamačiau, kaip sušukęs kažką džiaugsmingo, puolau į jo glėbį. Iš praeities miglų išnirio gretimas kaimas ir priešais mane suole tyliai sėdintis laukininko Garuolio sūnelis Stasiukas, su kuriuo šešerius metelius išsėdėjome ir kartais paskutiniiais trupinėliais atvežtų iš kaimo gėrybių pasidalindami. Jo šuo jau norėjo mane tvirtai už šlaunies nutverti, bet buvo meiliai pagrasintas:

- Ką darai, išdykėle? Tai mano geriausias draugas - Šuo klusniai pasitraukė, o Stasiukas tęsė toliau: "Tai mano kalytė, kurią pavadinau Mėta. Na, va, saulėtą dieną man dangus išlijo metų bangos nuneštą Pranelį. Tikrai netikėta laimė. Dabar sakyk, kokie paibeliai tave į šį prancūzų kraštą atnešė?"

- Niekas neatnešė. Pats prieš daugelį metų atvažiuavau ir pačiame Montrealyje apsigyvenau. Tikrai, vos į akmenį nevirtau tave pamatęs kaip grybą iš samanėlių išlendant.

CFMB LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL
KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30- 12 val. nakties
Programos vedėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS
1053 Albabel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7
Tel.: 669-8834

- Teisybė, esu kaip grybas iš po lapo po lietaus išaugęs. Į pensiją išėjęs, kurį laiką Albertos provincijos šiaurėje gyvenau ir vėjeliumi papūtus, čia atsiradau. Ten, gale ežero namelius nupirkęs gyvenau su savo Mėta, po klevynus vaikštavau ir skaičiuoju praeinančius debesėlius.

- Negi pats vienas tik su ta kalyte gyveni?
- Taip, taip jau išėina, jei neskaityti šeiminių, kuri, galima prisipažinti, būdama pati prancūzė, mane atviliojo į šią stebuklingą vietelę.

- Atrodo, kad nevedęs.
- Buvau vedęs dar tėvynėje būdamas, bet antrą kartą užplūdę bolševikai ją išdangino į Sibirą, ir nebeteiko jos matyti. O kaip tu, Pranciškėli, su šeima, ar kaip aš, viengungis?

- Vedžiau taip pat Lietuvoje ir tą turtelį man pasisekė išsaugoti ir į šį kraštą su ketvėrtą vaikelių atsigabenti. Vaikai jau užaugo ir savas šeimas susikūrė, apdovanojami mane visu tuzinu vaikaitių.

Į ežero pakrantę jau yrėsi žmona ir ją pasitike, pasitalkinome mano mašinoje ir siauru keliuku privažiavome prie Stasiuko gerai irudų, busiau į ežerą įbridusių namų, kur, kaip jis sakė, turime atšvesti susitikimą. Kalytė Mėta nesitraukė nė žingsnio nuo šeiminių ir ypatingai draugiška, dar iš jaunystės metų neišėjusi šeiminkė mus pasitiko. Tuojau pasijutome, lyg būtume jau seniai su ja pažįstami. Didžiuliame svečių kambaryje ant sienos, virš židinio, kabėjo didelis kalytės Mėtos paveikslas. Jį apžiūrėdamas, neiškentęs paklausiau šeiminko:

- Puikiai pavykęs portretas. Atrodo, lyg būtų buvęs tavo mylimiausias žemėje sutvėrimas.

- Taip, atsakė Stasys. - Tai lyg tikra kopija kalytės, taip pat vardu Mėta, kuri ten, tėvynėje, per antrą bolševikų okupaciją išgelbėjo mano gyvybę. Jei bus įdomu, papasakosiu smulkiau.

Priespiečiai buvo paruošti verandoje. Numalšinus alkį ir pasipasakojus apie įvykius ligi atvykimo į šį kraštą, Stasys, mūsų prašomas, pradėjo pasakoti apie tėviškėje buvusią kalytę Mėtą. (bus daugiau)

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS. REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

JŪSŲ AUKA TAUTOS FONDUI GARSINA LIETUVOS LAISVĖS BYLĄ LAISVAJAME PASAULYJE. ŠEŠIOMIS KALBOMIS ELTOS IR RADIO ŽINIOS NESULAIKOMAI SKLEIDŽIA INFORMACIJAS ĮVAIRIUOSE KRAŠTUOSE APIE LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ IR JĄ SKATINA.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukoms, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos Fondui:
TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 Norwich Rd., Stony Creek, Ont.. L8E 1Z6

TAUTOS FONDO APYLINKIŲ ATSTOVYBĖS:
Montrealio -1500 De Sève Str., H4E 2A7
Toronto - 53 Armadale Ave., M6S 3W9
Delhi-Tillsonburg - 39 Parkwood Drive, N46 2B7

TAUTOS FONDO APYLINKIŲ ĮGALIOJIMAI:
Calgary - 823-21 Ave., S.E. Calgary, Alta, U2G 1M9
St. Catharines -12 Baker Drive, L2N 2V8
Edmonton - 16532-103 Str., T5X 2H4
Kitchener - 66 Aberden Rd., N2M 2Y6
London - 54 Hydro Str., N6Z 2H4
Oakville - 421 St. Augustine Drive, L6K 3G1
Thunder Bay - 75. 510 W. Victoria Ave., P7G 1H1
Roadney - R.R.3 West Lorne, N0L 2P0
Sault SteMarie - 106 Woodward Ave., P6A 3T7

Vancouver - 367 West, 7th Ave., V5Y 1M2
Wasaga-Steiner - 449 Box 6RR4, L0L 2P0
Welland - 174 Cambrose Ave., L3B 1K5
Windsor - 3025 Longfellow Ave., N9E 2L4
Winnipeg - 58 Summerfields Way, R2G 2B3.

A.A. CENTRINĖS:
Montreal: 376-9230
Ottawa: 523-9977
Toronto: 489-3693
Hamilton: 522-8392

London: 438-1122
Windsor: 252-3842
Calgary: 287-2712
Winnipeg: 233-3501
Sudbury: 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS.
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

Ateik į lietuvių A.A. (Alcoholic Anonymous) grupės susirinkimą. Susirenkame kiekvieną trečiadienį, 7722 George St. La Salle, Que. 8 val. vakare.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Juozui S.: 631-6834 (namų); Henrikui N.: 366-7770
Dainiui L.: 768-9606; Jonui R.: 337-8637

KANADOS BALTIEČIŲ FEDERACIJA RENGIA SIMPOZIUMĄ

Tema: "PABALTIEČIŲ VEIKLOS VYSTYMASIS KANADOS VIŠUOMENĖJE"

š.m. spalio mėn. 16 d., nuo 9:30 v.r. iki 3 val.p.p. Tartu College, 310 Bloor st., W., Toronto.

Dabartiniai įvykiai Pabaltijo kraštuose reikalauja Kanados baltiečių bendruomenių prisidėjimo prie laisvės kovos. Tam reikalinga naujų kūrybingų veiklos metodų įvairiose srityse. Visa eilė patyrusių veikėjų bei žurnalistų duos pasiūlymų, gairių ir konkrečių nurodymų: kaip priėti prie įtakingų asmenų ir organizacijų, (lobbying); kaip paveikti viešąją nuomonę, kaip naudotis žinių agentūromis ir kt.

Pietų metu kalbės buv. Toronto "Sun" ir dabartinis "Ottawa Sun" dienraščio redaktorius Peter Worthington. Įėjimo kaina: \$ 10 (įskaitant pietus).

VISUS maloniai kviečia dalyvauti

Kanados Baltiečių Federacija

• KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TORONTO APYLINKĖS VALDYBA išrūpino iš Ontario provincinės valdžios finansinę paramą, skirtą lietuvių socialinės srities reikalų aptarnavimui. Šioms pareigoms atlikti ieškomas tarnautojas/ja, galintieji dirbti pilnas darbo dienas. Darbo užduotis yra koordinuoti ir plėsti Toronte egzistuojančių socialinių reikalų tinklą, teikti ir parūpinti informaciją ryšiuose su valdžios įstaigomis, vesti lietuvių socialinių reikalų biurą. Būtinai bent žodinis lietuvių kalbos mokėjimas. Atlyginimas numatomas kaip ir visiems šios srities tarnautojams. - Suinteresuoti kviečiami rašyti: V. Kulnys, KLB Toronto apylinkės socialinių reikalų taryba, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6; Tel.: (416)-769-1266

• PRISIKĖLIMO PARAPIJOS BIBLIOTEKA, vadovaujama P. Jurėno, pradėjo naują sezoną. Biblioteka atidaryta sekmadieniais po 8:30 val. mišių ir būna atidara iki po paskutiniųjų mišių.

Bibliotekoje yra daugiau kaip 4.000 knygų, tad visi gali rasti ką nors idomai.

PARAPIJOS KIOSKAS, kuriam vadovauja St. Prakas, veikia sekmadieniais iki po paskutiniųjų mišių.

• SPORTO KLUBAS "AUŠRA" dėkoja Leonui Kirkiliui už \$200.- paramą klubui. Krepšinio treniruočių mūsų salėje jau prasidėjo.

Daugiau informacijų galima gauti iš klubo sporto vadovo Rimo Miečiaus, tel.: 234-0878.

• Sekmadienio popietėje dalyvavo 300 asmenų. Svečių knygoje pasirašė svečiai iš Vilkaviškio, Tauragės, Vilniaus, Alytaus, Ukmergės, Plungės, Mažeikių ir Aleksas Kulnys iš Los Angeles, Cal., Jonas ir Genė Miglinai iš Čikagos, Juozas, Katerina, Ramona Jauneikiai iš Delhi, Ont., Sofija Zatorskienė iš Windsor'o, Ont., Juozas Skučas iš Montrealio.

• LIETUVIŲ SLAUGOS NAMAMS aukoj: \$100,- Linas ir Veronika Balaišiai. Viso statybos fonde yra \$ 83,182.60. Aukos priimamos PARAMOJE, TALKOJE ir PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KOOPERATYVE.

- A.a. Jono Dambaro atminimui Lietuvių Slaugos Namams aukoj: \$ 25,- Ona Indrelienė; \$20,- T.B. Stanuliai; \$15,- Aldona Byszkiewicz. Viso suaukota Jono Dambaro atminimui \$775.

• Spalio mėn. 16 d., 3 val.p. Toronto LN Moterų Būrelis rengia koncertą Lietuvių Slaugos Namams paremti.

• Spalio mėn. 23 d., 1 val.p.p. yra šaukiamas Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelio visuotinis narių susirinkimas. Pirmą val. bus bendri pietūs, po to valdybos rinkimai ir pranešimai.

Festivalis, trukęs dvi savaites. Dalyvavo 41 paviljonas. Festivaliai vyksta 18-ka metų. Šiemet lietuvių paviljono nebuvo, bet tikimasi, kad kitą metų bus imanoma jį suorganizuoti.

PAMINĖTA JUODOJO KASPINO DIENA

Prie Manitosos Parlamento rūmų rugpjūčio mėn. 23 d. susirinko didelė minia septynių tautybių, provincijos parlamento narių, miesto tarybos atstovų paminėti Juodojo Kaspino Dienos reikšmę.

Pagrindiniu kalbėtoju buvo senesiai atvykęs ukrainiečių disidentas V. Moroz'as. Manitosos parlamento narys H.Enns perskaitė provincinės valdžios proklamaciją šios dienos proga ir pasveikino susirinkusius premjero ir vyriausybės vardu.

Maloniai kviečiame atsilankyti į savaitraščio

"Nepriklausoma Lietuva"

Spaudos Vakara

š.m. spalio mėn. 22 d. ŠEŠTADIENĮ, 6 val.v.

TORONTO LIETUVIŲ NAMUOSE
1573 Bloor Street W.

Programoje:

- Sol. VACLOVAS VERIKAITIS.
- Akomp. L. KANOVIČIENĖ
- Akordeonistė D. PARGAUSKAITĖ (solo)
- GINTARO Tautinių šokių grupė.
- karšta vakarienė,
- Baras,
- Loterija,
- šokiams gros europietiška muzika

ĮĖJIMAS: \$7.00

Atilankę paremsite spaudą! Rengėjai.

chicago

NEPAPRASTA PARODA BALZEKO MUZIEJUJE

Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejus atidarys pirmąją tokios rūšies meno parodą SPALIO mėn. 14 d., penktadienį. Paroda tęsis iki lapkričio mėn. 12 d.

Joje bus supažindinama su 43 lietuvių dailininkų kūrinių, lietuviškojo muziejaus surinktais per savo 23 veikimo metus.

Šią parodą suplanavo Valentinas Ramonis, paminint 75 m. sukaktį nuo M.K.ČIURLIONIO kūrinių pirmosios parodos Vilniuje, o taipgi paminėti 65 m. sukaktį nuo pirmosios meno klasės, pravestos naujai pastatytoje Kauno Meno Mokykloje.

ČIURLIONIO paroda buvo tada suorganizuota 1913 m. spalio mėn. Lietuvių Dailės Draugija, kurios narių tarpe buvo skulptorius Petras Rimša ir tapytojas Adomas Varnas. Jų darbai buvo išstatyti kartu su kitais šioje lietuviško muziejaus parodoje. Petras Rimša, kuris mirė 1961 m., buvo pasaulinio garso skulptorius ir daugelio lietuviškųjų monetų bei medalių kūrėjas. Adomas Varnas, miręs Chicagoje 1979 m. sulaukęs 100 m., buvo vienas pirmųjų lietuvių tapytojų. Jis suprojektavo vieną iš pirmųjų nepriklausomos Lietuvos valstybės vėliavų ir daugelį pašto ženklų bei popierinių pinigų banknotų.

KAUNO MENO MOKYKLA (pirmoji meno mokykla nepriklausomoje Lietuvoje) buvo įkurta 1922 m. ir oficialiai atidaryta 1924

m. Tačiau pirmoji meno pamoka, pravesta naujoje mokykloje, vyko 1923 m. lapkričio mėn., t.y. prieš 65 metus. Dvejetas pirmųjų mokytojų toje mokykloje buvo jau minėtas Adomas Varnas ir Vytautas K. Jonynas, kuris gyvena ir vis dar dirba New Yorko valstijoje, žinomas grafikas.

SENIAUSIAS EKSPONATAS šioje parodoje yra Petro Rimšos bronzos skulptūra ARTOJAS, sukurta Lietuvoje 1922 m. Ji vaizduoja lietuvių ūkininką, ariantį dirvą savo laisvojoje tėviškėje, per šimtmečius nuniokotoje gaisrų, karų ir okupantų. Šis įžymus kūrinys buvo gautas iš Boston Museum of Fine Arts nuolatinei paskolai. Ją Bostono muziejus įsigijo 1937 m., kai Rimša viešėjo JAV-se ir rengė čia savo darbų parodas. Kitas seniausias rodinys yra Toliaus Plokščio portretas anglimi, sukurtas 1920 m pabaigoje ar 1930 m. pradžioje Kauno Meno Mokykloje. T.Plokštis buvo ten studentu ir jo škicas turi oficialų mokyklos antspaudą.

Šioji paroda turės 63 rodinis, atstovaujančius beveik kiekvieną techniką, meno stilių ir temą, pradedant Petro Rimšos realizmu, Adomo Varno ir Mykolo Šileikio vėlyvo impresionizmo, Antano Vaikšnoro "Art Deco", Broniaus Murino ir Jadvygos Paukštienės ekspresionizmo, Jadvygos Nalivaikienės primityvizmo, Zitos Sodeikienės siurrealizmo ir visus kitus paskutiniųjų 66 metų "izmus".

Ši paroda bus tikrai neeilinio pobūdžio, kokios dar Amerikoje turbūt nėra buvę. Joje bus išstatyta daugelis meno darbų, kurių, mūsų publika visai nėra mačiusi ar, jeigu matė, tai tas buvo prieš 20, 30, 40 ar net 50 metų. Kiti visai nebuvo rodyti jokioje viešoje vietoje. Kai kurie, kaip sakysim, Adomo Varno ir Liudo Vilimo tapyti Antano Vanagaičio, Balio Sruogos ir Stasio Pilkos

portretai, Petro Rimšos reljefai, Vytauto K. Jonyno Šventas Kazimieras, Jadvygos Paukštienės 1946-47 m. piešiniai, Jadvygos Nalivaikienės, įžymiausios lietuvių liaudies menininkės darbas ir kiti, buvo kadaise įsigyti privačių kolekcionierių ir tik po daugelio metų padovanoti Lietuvių Kultūros Muziejui. Ši karta, bus geriausia proga šiuos retus darbus pamatyti.

Parodoje dalyvauja: Petras Alseika, Nijolė Bannienė, Ona Baužienė, Eugenijus Budrys, Antanas Skupas (Cooper), Jokūbas Dągys, Juozas Domeika, Pranas Gailius, Elena Gaputytė, Algirdas Grigaitis, Vytautas K. Jonynas, Vytautas Kasiulis, Algimantas Kezys, Raimundas Lapšys, Antanas Lipskis, Eleonora Marčiulionienė, Janina Marks, P.J. Mažeika, Sesuo Mercedes, Irena Mitkutė, Ramojus Mozoliauskas, Bronius Murinas, Jadvyga Nalivaikienė, Jadvyga Paukštienė, Juozas Pautienius, Antanas Petrikonis, Toliaus Plokštis, Vaclovas Ratas, Petras Rimša, Mykolas Šileikis, Irena Šimkus, Zita Sodeikienė, Magdalena B. Stankūnienė, Jonas Tričys, Antanas Vaikšnoras, Vladas Vaitiekūnas, Adolfas Valeška, Telesforas Valius, Adomas Varnas, Vladas Vijeikis, Liudas Vilimas, Edvardas Valaitis, Kazimieras Žoromskis.

Parodos atidarymo proga vyks vaisės spalio mėn. 14 d., penktadienį, 7:30 val.

winnipeg

• FOLKLORAMA-88 renginio proga, Konvencijų centre buvo surengta tradicinė tautybių meno ir rankdarbių paroda. Šiemet, T. Timmermanienės iniciatyva buvo paruoštas lietuvių skyrius, kuriame buvo gausu lietuviškų audinių, A. Balčiūnienės patiektų gintaro papuošalų ir A. Jančiukaitės sukurtų tautiniais

Po to vyko Tautybių

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

- 8 1/4% už 90 dienų term. indėl.
- 8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius
- 8 1/2% už 1 m. term. indėlius
- 8 3/4% už 2 m. term. indėlius
- 9 % už 3 m. term. indėlius
- 9 % už 1 m. GIC mėn. palūkanas
- 10 % už 1 m. GIC invest. pažym.
- 10 % už 2 m. GIC invest. pažym.
- 10 % už 3 m. GIC invest. pažym.
- 8 % už pensijų planą (variable rate)
- 10 % už 1 m. term. pensijų planą
- 10 % už 2 m. term. pensijų planą
- 10 % už 3 m. term. pensijų planą
- 8 % už pensijų fondą - RRIF (v.r.)
- 6 % už taupymo s-tas
- 5 1/4-7% kasd. palūkanų sąskaita
- 8 % virš \$10,000 kasd. pal. sąsk.
- 5 1/4% už kasd. pal. čekių sąsk.

AKTYVAI VIRŠ 66 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$65 000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santautpų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolas mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemokamas Fekijų ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginė perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of credit) ir antrieji mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais - nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (Ilepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas: (416) 532-1149

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

- 90-179 d. term. ind. 8 1/4%
- 180-364 d. term. ind. 8 1/2%
- 1 metų term. indėlius 8 1/2%
- 2 metų term. indėlius 8 3/4%
- 3 metų term. indėlius .... 9 %
- 1 metų GIC-met. palūk. .... 10 %
- 2 metų GIC-met. palūk. .... 10 %
- 3 metų GIC-met. palūk. .... 10 %
- 1 metų GIC-mėn. palūk. .... 9 %
- RRSP ir RRIF (pensijos) .. 8 %
- RRSP-1 metų term. ind. .... 10 %
- RRSP-2 metų term. ind. .... 10 %
- RRSP-3 metų term. ind. .... 10 %
- Specialią taup. s-tą ..... 8 %
- Taupomąją sąskaitą ..... 6 %
- Kasd. pal. taupymo sąsk. 8 %
- Kasd. pal. čekių sąsk. iki .. 5 1/4%

IMA UŽ:

- Asmenines paskolas nuo ..... 11 %
- Sutahties paskolas nuo ..... 11 %
- Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu 1 metų 11 1/4%
- 2 metų 11 1/2%
- 3 metų 11 3/4%
- Su keičiamu nuosimčiu 1, 2 ir 3 metų 10 1/4%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už sanaupus laikomas sėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas).

AKTYVAI VIRŠ 38 milijonų dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

PATARNAVIMAS - GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* CAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA-INSURANCE

Walter Dauginis Insurance Broker Limited
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

ATEIŲ Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA PENKTADIENĮ IŠCANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE. (Skersai gatvės nuo pensininkų iūmų, 1610 Bloor St. West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. v.

SKAMBINKITE Tel.: 487-5591

PARENGIMŲ KALENDRO - RIUS

● SPALIO mėn. 2 d. - Pietūs, Seselems paremti. Rengia Šv. Onos Draugija.

● SPALIO mėn. 16 d. - Šeštadienės Mokyklos Popietė.

● LAPKRIČIO mėn. 6 d. - AV Parapijos pietūs. Bilietus reikia iš anksto užsisakyti pas Iz. Mališką arba Vl. Žitkų sekmadieniais nuo 10-12 val. Stalai bus numeruoti.

● LAPKRIČIO mėn. 27 d. - Kariuomenės Šventės minėjimas. Rengia L.K.M. Šaulių Kuopa.

● GRUODŽIO mėn. 4 d. - Supažindinimas su dail. A. ir A. Tamošaičių knyga "Lithuanian Sashes". Rengia "Vaivorykštė".

● GRUODŽIO mėn. 11 d. - Pietūs. Rengia KLKMO-

Iš kairės: Juozas Mylė, jo pusbrolis Augustinas Mylė ir sukaktuvininkas Ignas Petrauskas

terų D-jos Montrealio skyrius.

● GRUODŽIO mėn. 31 d. - Naujų Metų sutikimas. Rengia L.K.Mindaugo Šaulių Kuopa.

Kupčinskienė iš Walpole.

Pagrindinę kalbą pasakė Ignas Budrys, buv. LB Apylinkės pirmininkas Hartford'e, dabar gyvenęs Hopkinton'e. Kalbėjo ir latvių, estų bei lenkų atstovai.

Demonstracijoje buvo klausiamas: KO MES NORIME? Demonstrantai į tai galingai atsakė LAISVĖS LIETUVAI, LATVIJAI, ESTIJAI. "KADA MES TO NORIME?" - buvo kitas klausimas. Visi griausmingai atsakė DABAR.

Prie tribūnos stovėjo grandinėmis surakintos tautiniai drabužiais apsiręngusios baltietės - lietuvė, latvė ir estė.

Invokaciją sukalbėjo kun. I.Gedvila iš Provi-

dence, K.I.

Perskaityta Bostono mero R. Flynn proklamacija, skelbianti rugpjūčio 23 - Juodojo Kaspino diena. Pagrindinis demonstracijos reikalavimas - atšaukti Stalino - Hitlerio Paktą ir atstatyti Baltijos tautų laisvę.

Bostono laikraščiai - Boston Globe ir Boston Herald aprašė šią demonstraciją ir ji buvo parodyta TV 5-tojo kanalo žiniuose.

Būtų įdomu sužinoti, ar mes išmokome būti mandagus ir ar padėkojome tiems laikraščiams bei televizijos stočiai, parodydami, kad tie svarbūs įvykiai nėra ir nebus užmiršti ir verti visų dėmesio.

Demonstracija buvo įrašyta į vaizduojamą Feličko Kontauto.

DIALOGAI SU ALGIMANTU ČEKUOLIU

Vienas iš Persitvarkymo Sąjūdžio Lietuvoje atstovų, Algimantas Čekuolis buvo atvykęs į Bostono Lietuvių Piliiečių Draugijos užkandinę ir davė pranešimą. Pradžioje buvo parodyta vaizduojamą iš liepos 9 d. demonstracijų Vingio parke Vilniuje. Pabrėžė, kad Persitvarkymo sąjūdis siekia ne tik tautinių ženklų draudimo atšaukimo bet ir pilno savarankumo ekonominėje ir kultūrinėje, politinėje plotmėje, o ypačiai, kad lietuvių kalba būtų paskelbta valstybine.

Po pranešimo A. Čekuolis atsakinėjo į klausimus. Pareiškė, kad Persitvarkymas kovoja prieš stalinizmo terorą ir jo palikimą ir kad prie Sąjūdžio priklausantys įvairių pažiūrų lietuviai, kuriems rūpi lietuvių tautos ateitis.

Rugpjūčio mėn. 25 d. TV 44 kanalo vakarinėse žiniuose dalyvavęs A.Čekuolis pasikalbėjimą vedusiai nuolatinei tos programos vedėjai Ninai Tumarkin iš rusų tyrimo centro

Harvardo Universitete.

Šioje programoje jis pareiškė, kad Persitvarkymą trukdo stalinistai. Persitvarkymas Baltijos valstybėse nėra patenkinamas. Jis turėtų būti greitesnis ir stipresnis, suteikiant toms valstybėms daugiau suverenumo, grąžinant joms demokratinę tvarkymą, paskelbiant jose valstybine kalba tų kraštų kalbas

RENGINIAI:

● Lapkričio mėn. 5 d., 6:30 val.v. BALFO 72 Skyriaus pobūvis Sandaros salėje, 30 Intervale St., Brockton, Mass.

● Lapkričio mėn. 13 d. - Henriko Nagio poezijos recitalis. Rengia Lietuvių Tautodailės Instituto Skyriaus Valdyba.

● Lapkričio mėn. 19 d., 6:30 val.v. Martyno Jankaus Šaulių Kuopos veiklos 30 metų sukakties minėjimas Sandaros salėje.

● Lapkričio mėn. 20 d. Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimas. Rengia Jono Vanagaičio Šaulių Kuopa Bostone, Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje ir salėje.

● Brocktone pradėjo dirbti nauja choro vadovė Jūratė Lalienė Šv. Kazimiero parapijoje.

● "LAISVĖS VARPO" koncertas Bostono Lietuvių Piliiečių Draugijos salėje praėjo gerai, dalyvaujant solistams Audronei Gaižiūnienei, Benediktui Povilavičiui ir pianistui dr.Sauliui Cibui.

Ignas Petrauskas su artimaisiais pagerbime

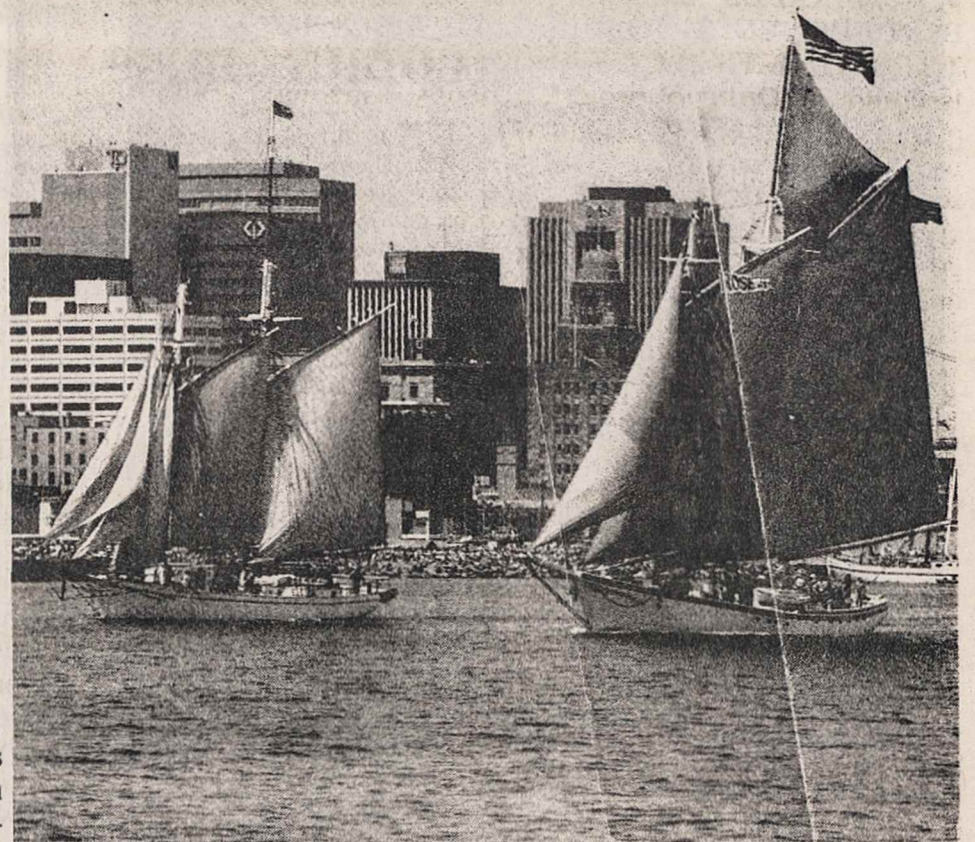
Abi nuotraukos A. Kalvaičio.

boston

IR BOSTONAS REIKŠMINGAI MINĖJO JUODOJO KASPINO DIENĄ

Specialus šiai dienai organizuoti komitetas suplanavo Stalino-Hitlerio Pakto 49 m. sukakties demonstraciją rugpjūčio 23 d. Ji vyko dvi valandas aikštėje, prie Miesto Tarybos namų Buvo susirinkę apie 400 lietuvių, latvių, estų, ukrainiečių, lenkų ir kitų su daugybe plakatų ir vėliavų.

Demonstracijai mikliai vadovavo Jonas Stundžia, jr. iš Lawrence ir Gita

Praplaukiant pro Halifax'a

ŽYMAUSIOJO KANADOS IŠRADĖJO NUOPELNAIS NAUDOJASI VISAS PASAULIS

Aleksander Graham Bell, išradęs telefoną ir eilę kitų naudingų įtaisų buvo imigrantas. Jo šeima atvyko iš Škotijos ir apsigyveno Brantford, Ont. Ypatinę dėmesį jis kreipė į jautrią žmogaus ausies struktūrą ir kaip balso stygų virpėjimai pasiekia klausą. 1876 m., būdamas 27 m. amžiaus, jis jau išdirbo telefono veikimo principus ir juos užpatentavo. Kitais metais vedė 19-kos metų Mabel Hubbard, kuri buvo netekusi klausos nuo 4 m. amžiaus.

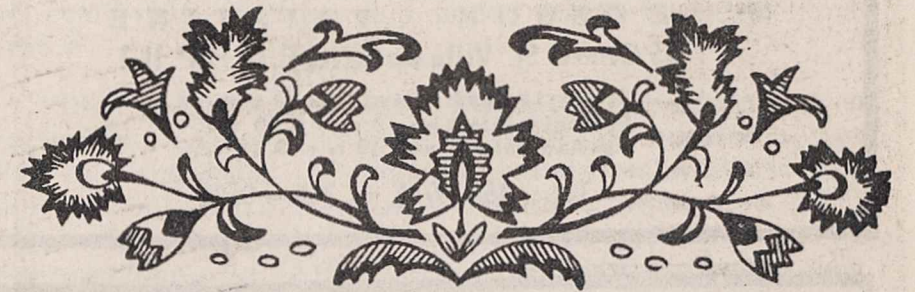
Lankydamasis Nova Scotia srityje, taip pamėgo Cape Breton salos grožį, kad pasistatė prie Bras d'Or Lake namus ir ten apsigyveno su šeima. Čia ir mire 1922 m. Jo namuose dar dabar gyvena palikuonys, o netoliese jų yra įsteigtas muziejus. Tarpe įvairių A.Bell darbų matomi didžiuliai aitvarai, kuriuos jis buvo pagaminęs, tyrinėdamas skraidymo paslaptis. A.Bell buvo vienas iš aviacijos pionierių ir turėjo pagaminęs "Silver Dart", kuris perskrido per ežerą 1909 m. Sukonstruotas vandeniu keliaujantis važmuo, galintis pasiekti 113 km. greitį.

Kitas įdomus ir svarbus A.Bell išradimas ir dabar tarnauja muzikos plokštelių ir juostelių industrijai. Jis pastebėjo, kad vaškas yra puikus garso laidininkas ir tai padėjo pagrindus plokštelių gamybai. Taip pat jo pagamintas "phototone" sudarė galimybę sukurti visą eilę modernių gaminių, įskaitant kino filmų ir muzikos garsajuostes, diktafonus ir "elektrines akis".

Jo buvo atrasti principai, vėliau kitų tobulinti ir išdirbti X-spindulių mašinos, dar tada pritaitytiems "geležiniams plaučiams", naujo tipo nardymo aparatūrai ir ataidėjimo matuoklei (echo sound) ištirti vandens gilumoms

Buvo jis naudingas ir savo kaimynams ūkininkams. Išvystė naują avių veislę, kuri vietoje vieno avinėlio per sezoną, duodavo po 2, o kartais ir 3 avinukus.

A. Bell buvo įvertintas ir pagerbtas dar gyvas būdamas: Britanijos Oxford'o ir Edinburg'o universitetai suteikė jam garbės doktoratus. Jis gavo Prancūzų Legiono kaspiną, buvo priimtas karalienės Viktorijos ir Royal Society organizacijon. Tačiau vieną giliausią pagarbą, jam mirus, išreiškė tarptautinė asmenybė Helen Keller, gimusi akla ir kurčia, kuri buvo jo mokinė. b. /Pasinaudota "Canadian Scene, Issue 1268./

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje
- įsikūręs nuosavoje namuose -

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 27 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.)	3%	asmenines paskolas	12.5%
santaupas	5.75%	nekiln. turto pask. 1 m. 10.75%	
kašd.pal.taupymo s-ta ..	5.25%	nekiln. turto pask. 3 m. 11.75%	
90 dienų indėlius	8.25%	Nemokamas čekių ir	sąskaitų apmokėjimo
1 m. term. indėlius	9.5 %	patarnavimas.	
1 m. term. ind.mėn.pal. .	9. %	Nemokama narių gyvybės	drauda pagal santaupų
3 m. term. indėlius	10. %	dydį iki \$2,000.	
RRSP ir RRIIF (pensijos)	7. %	ir asmeninių paskolų	drauda iki \$25,000.
RRSP ir RRIIF 1 m.	9.5 %		
RRSP ind. 3 m.	10 %		

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 10 val. r. iki 5 val. p.p.; trečiadieniais - nuo 10 val. r. iki 1 v. p.p.; penktadieniais - nuo 10 val. r. iki 7 val. v.; šeštadieniais - nuo 9 val. r. iki 12 val. r. Liepos - rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

GUY RICHARD
ROOFER — COUVREUR
7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darba atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

V. Bačėnas
KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ont. M5V 2A1
Kreiptis: V. BAČENAS, Tel.: (416)-593-0600.
iki 11 val. r. ir po 6 val.p.p. Tel: (416)-245-

LAIDOJIMO ĮSTAIGA
FUNERAL HOME
J.F. Wilson & Sons Inc.
123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av
Chateauguy, Que. Verdun, Que.,
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956
MODERNIOS KOPLYČIOS

Dino VALYKLA
SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIĐŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE);
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Villa Emard
766-2667

MIRUSIEJI:

• Dr. JONAS ŠEMOGAS, 77 m., buvęs montrealietis, mirė Havajuose. Liko žmona Marija, duktė, sūnus su vaikais. Nuoširdi užuojauta artimiesiems.

• DAIVA JAUGELYTĖ susižiedavo su DAN ZATKOVIC. Vestuvės bus spalio mėn. 22 d., AV Parapijos bažnyčioje.

• SPALIO mėn. 12 d. RŪTOS KLUBE, 1 val.p.p. VILIUS PĖTERAITIS skaitys paskaitą "Baltų kalbų liekanos Vakarų Europoje". Maloniai kviečiami visi dalyvauti. Valdyba

• REGINA BRIKIENĖ ir ELENA KERBELIENĖ buvo nuvykusios į Torontą, kur dalyvavo Lietuvių Tautodailės Instituto metiniame suvažiavime. Jis vyko LTI Toronto Skyriaus p-kės Aldonos Vaitonienės namuose.

Ignui PETRAUSKUI įteikia juostą žentas iš Lietuvos, Juozas MYLĖ. Nuotrauka A. Kalvaičio

IGNAS PETRAUSKAS — SUKAKTUVININKAS

Rugsėjo mėn. 14 d. Igno Petrausko artimų draugų būrelis pagerbė jį, sulaukusį 85 m. amžiaus, AV Parapijos salėje.

Susirinko arti 70 asmenų prie G. ir J. Rimeikių paruoštų vaišėms stalų.

Sukaktuvinininkas gavo sveikinimų ir iš Toronto, Hamiltono bei Lietuvos. Pagerbimą pravedė ir rengėjų, susirinkusiųjų bei L.K. Mindaugo Šaulių Kuopos vardu pasveikino Augustinas Mylė; su jūmoru pasveikino kleb. kun. J. Aranauskas, S.J., J. Šiaučiulis. Montreale apylinkės Bendruomenės ir Šaulių Rinktinės VILNIUS vardu, P. Dikaitis ta proga paskaitė savo kūrybos.

Buvo įteikta bendra visų dovana, kortelė ir speciali dovana, gauta iš Lietuvos, atvežta sukaktuvinininko žento.

Ignas Petrauskas, nežūrint savo amžiaus ir toliau

Dr. JONAS MALISKA
Tel.: 866-8235
Dr. MICHEL HUYNH
Tel.: 866-9297

D.D.S.
DANTŲ GYDYTOJAI—CHIRURGAI
1440 St. Catherine St. W. Suite 600
Montreal, P.Q. H3G 1S5

M. CUSSON VAISTINĖ
7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2
Atidaryta kasdien nuo 9 - 10 v.v.
Šeštadieniais: nuo 9 r. - 9:30 v.v.
Sekmadieniais: nuo 10 r. - 9:30 v.v.
Tel.: 366-9745 ir 365-0505

DR. A. S. POPIERAITIS
B.A. M.D. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING
1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, Que., H3G 1L6
Tel.: 931-4024

Notarai
J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS
Suite 1143, Sun Life Building
1155 rue METCALFE, Montreal, Que., H3B 2V6
Tel. (514) - 871-1430

MONTREALIO LIETUVIŲ LITUANISTINĖ MOKYKLA

KONCERTA-PIETUS

Sekmadienį, SPALIO 16 d. po 11 val. mišių

Aušros Vartų parapijos salėje

- Atvyksta "Sutartinė" iš Toronto
- Šilti pietūs
- Loterija

ĮEJIMAS: \$10.-
Studentams - \$8.-

VISI MALONIAI KVIEČIAMI DALYVAUTI. Rengėjai

• MONTREALIO RAUDONANASIS KRYŽIUS primena, kad kraują galima paaukoti kiekvieną savaitę nuo pirmadienio iki penktadienio imtinai nuo 9 val.r. iki 6 val.vakaro nuolatiniame Raudonojo Kryžiaus centre 3131 Sherbrooke East, LaSalle, CEGEP André Laurendeau, Salle des Pas Perdus, 1111 Lapierre gt. nuo 9:30-3:30 val.p.p. -kraujas renkamas spalio mėn. 12 d.

LITAS SEKMADIENIAIS NEDIRBS

Gaila, bet dėl centrinio kompiuterio neveikimo, LITAS sekmadieniais nedirbs.

Įvedus kompiuterius, mes bandėme išlaikyti tą įprastą tvarką ir dirbti sekmadieniais. Sekmadienių darbai vis sunkėjo ir teko imti daugiau rizikos, nes turėjome išduoti pinigus bei keisti čekius, nežinodmi vėlyviausių sąskaitų balansų ir negalėdami padaryti įrašymų į knygutes.

Sekmadieniais darbai atliekami grynai kasininkės nuožiūra, kam ir kiek pinigų galima išduoti. Tai ypatingai sunku ne nuolatiniams dirbančioms kasininkėms.

Dabar LITAS yra įsijungęs į "CENTER-CAISSE" ir "INTERAC" sistemą, taip kad kiekvienas LITO narys gali atlikti transakcijas per kaimynystėje turimą Caisse Populaire, o pasiimti pinigų "cash" net per daugumą bankų, turinčių pinigų išdavimo mašiną.

Jūsų patogumui LITE prie durų sienoje yra dėžė, skirta depositams, su užrašu "ENVELOPES". Tai visai saugus būdas palikti depositą ne darbo valandomis. Depositą idėkite į voką užrašę sąskaitos numerį ir pavardę. Vedėjas

HONEY FOR SALE!

Direct from the beekeeper. \$1.20 per pound.
Delivery could be arranged too! Please call:
Tel.: 627-1328

Maurice Electric Ltee

ENTREPRENEUR ELECTRICIEN
ELECTRICAL CONTRACTOR

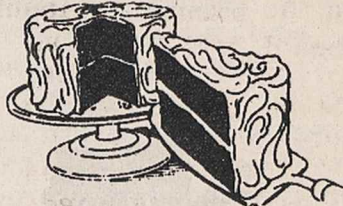
MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS
102A, ALLION LASALLE, QUÉ. H8P 2C5 TEL: 366-5484

PASTATŲ KANALIZACIJOS VALYMO SPECIALISTAS (CMG)

ir VAMZDŽIŲ (PLUMBING) TVARKYMO
REGISTRUOTA ĮSTAIGA
atlieka darbus, kreipiantis į COSTA, Tel.: 733-9878

WAWEL

LENKŲ CUKRAINĖ

- Gâteaux • Biscuits
- Gâteaux au fromage
- Pain • Café
- Moutons beignes (Pancakes)
- Ivalūs pyragaičiai
- Spurgos
- Sausainiai
- Agurkiniai ir kitokie pyragai

2524, Ontario E. Rd 524-3348

PRISTATO VESTUVĖMS IR KITOMS PROGOMS

"ADAMS" RESTORANAS

7633 La Salle Blvd., LA SALLE, P.Q.

Tel.: 365-8666

Sav. Ona Voroninkaitienė "Smoked meat" specialistė
ATDARAS 7 DIENAS PER SAVAITĘ.

Maurice Kaplan

KAILIŲ SIUVĖJAS

- * Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- * Saugojimas vasaros laikui (Storage)
- * Taisau ir remodeliuoju
- * Siuvu ir parduodu.

1449 rue St. Alexandre, Telefonai:
Suite 500 A. 844-7307 ir 288-9646
Montreal, P.Q. H3A 2G6

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT - COMMERCIAL
MARRIAGE - WEDDINGS

5220 Queen Mary Rd. Suite 8

TONY LAURINAITIS

Montreal, P.Q. H3W 1X5 Tel.: 481-6608

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE ST, MONTREAL QUE H4E 2A8 Tel: 766-5827; 766-5830

SKYRIAI: 3907 A ROSEMONT Blvd. ir ŠV. KAZIMIERO P-jo

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAI VIRŠ \$25,000,000 REZERVAS VIRŠ \$1,000,000

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS ... 10 %	TAUPYMO - specialios 5 1/2 %
TERM. INDĒLIUS:	TAUPYMO - su gyv. dr. 5 1/4 %
1 metų..... 8 3/4 %	TAUPYMO - kasdieninės.. 5 %
180 d. - 364 d. .... 8 %	EINAMOS ..... 4 1/2 %
120 d. - 179 d. ... 7 3/4 %	RRSP ir RRIF term. .... 9 3/4 %
60d. - 119 d. .... 7 1/2 %	RRSP ir RRIF taup..... 6 1/2 %
30 d. - 59 d. .... 7 1/4 %	

IMA UŽ:

NEKILN. TURTO nuo 11 1/2 % ASMENINĖS nuo 12 %

VĒLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	Rosemont	Šv. Kazimiero
Pirm. Antr. Treč.	9:00-3:00	-----	-----
Ketvirtadieniais	12:00-8:00	4:00-8:00	-----
Penktadieniais	10:00-6:00	2:00-6:00	-----

Vasaros sezono laikui nuo GEGUZĖS 15 d. iki SPALIO 15 d. SEKMADIENIAIS "LITAS" bus uždarytas.

RESTORANAS KOSTAS

Specialybe - "BROCHETTERIE" -

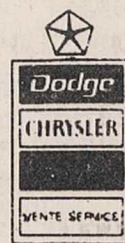
RECEPTION HALL, tinkama banketams

ir kitiems susibūrimams. ĮVAIRŪS GĒRIMAI.

6201 Bannantyne Ave., Verdun, P.Q., H4H 1J4.

Rezervacijai skambinti: 768-2707 arba 768-9198.

LASALLE AUTOMOBILE INC.

Dodge Chrysler
Camions Dodge Trucks

- * Automobilių nuoma
- * Naujų ir vartotų pasirinkimas
- * Pardavimas
- * Aptarnavimas

366-7818

1050 Lapierre
coin La Verendrye

Member

Foto M.L.S.
SISTEMA

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS

PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel: 273-9181 ..... Namų: 737-0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS Tel. Bus.: 722-3543
C. I. B. Res.: 256-5355

GAISRAS * AUTOMOBILIAI * ATSAKOMYBĖ * GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

FINANCIAL SERVICES & INSURANCE

PETER SODO ir JOHN POLCARI

Profesiniai patarnavimai finansų reikalais:

* Annuities * R.R.S.P. * Finansų ir mokesčių planavimas
4999 St. Catherine St. West, Suite 450, Westmount, H3Z 1T3
Tel: 481-0311

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. HIT 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CŪTĒ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496